

ಬಹಿರ್ವಿರದು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮೂರಾವತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಇವೆ. ಪದನೆಯಿದು ವಾಖಿಭಾವಪ್ರಜ್ಞಸ್ತಿಯಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಜೀವ-ಅಜೀವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರಮಾಣದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಎಂಭತ್ತಾಲ್ಪು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮೂರಾವತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಇವೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಕರುದ ಐದು ಭೇದಗಳ ಪದಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿದವೇಲೆ ಒಂದುಕೊಟ್ಟಿ ಎಂಭತ್ತಾಲ್ಪುದು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಐದು ಸಾವಿರ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಹನ್ನೇರದನೆಯ ಅಂಗದ ಎರಡನೆಯ ಭೇದವು ಶಂಕ್ರಾನಾವುದ್ದಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಧಾಯದರ್ಕನ ಸಂಬಂಧದ ಮುನ್ಹೂರಾ ಅರವತ್ತೂಕ್ಕುರು ಕುದೆವಗಳ ಪೂರ್ವವಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಜೀವ ಪದಾರ್ಥದ ನೇಲೆ ತಗಲಿಸುವ ಮೊದಲಾದವಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಎಂಭತ್ತಿಂಟು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇವೆ. ಹನ್ನೇರದನೆಯ ಅಂಗದ ಮುನ್ಹೂರಾ ಭೇದವು ಪ್ರಧಮಾನುಯೋಗಿಯಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಜೀವನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ತೋಗ್ರೋವಾದ ಶೀಘ್ರಂಕರ ಮೊದಲಾದ ಅರವತ್ತೂಕ್ಕುರು ಕಲಾಕಾ ಪುರುಷರ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಐದು ಸಾವಿರ ಇವೆ. ಹನ್ನೇರದನೆಯ ಅಂಗದ ನಾಲ್ಕುನೆಯ ಭೇದವು ಪೂರ್ವಗತಿಯಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಪು ಭೇದಗಳನೆ, ಮೊದಲನೆಯಿದು ಉತ್ಸಾಹ ನಾಮದ್ವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಜೀವ ಮೊದಲಾದ ಪಚ್ಚಿಗಳ ಉತ್ಸಾಹ-ಹೃಷಿ-ಧೈರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಗಳ ಅಸೇಕ್ಕುಯಿಂದ ಭೇದವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಒಂದು ಕೊಟ್ಟಿ ಇವೆ. ಎರಡನೆಯಿದು ಆಗ್ರಾಹಿತೋನಾಮದ ಪೂರ್ವವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಏಳುನೂರು ಸುನರ್ಯ-ದುರ್ಸರ್ಯದ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟದ್ರವ್ಯ, ಸಹ್ಯತತ್ತ್ವ, ನವಪದಾರ್ಥಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ತೊಂಭತ್ತಾರು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇವೆ.

ಮೂರನೆಯಿದು ಏಂಯಾರಸುವಾದನಾಮದ ಶೂರ್ವವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಆರು ದ್ರವ್ಯಗಳ ಶಕ್ತಿರೂಪವೀಯಾದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಎಷ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇವೆ. ನಾಲ್ಕುನೆಯಿದು ಅಸ್ತಿನಾಸ್ತಿಪ್ರವಾದ ನಾಮದ ಪೂರ್ವವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಜೀವ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುವಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ದ್ರವ್ಯ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಾಲ, ಭಾವದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅಸಿ, ಪರರೂಪ ದ್ರವ್ಯ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಾಲ, ಭಾವದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಾಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿ-ಸಿಫೇಧ ನೂಡಿ ಸವ್ಯಭಂಗದ ಮುಖಾಂತರ ಕಥಂಚಿತ್ತಾ ಪಿರೋಧ ನಿವಾರಿಸುವ ರೂಪದಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಗೌಣನೂಡಿ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಅರವತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇವೆ. ಒದನೆಯಿದು ಜ್ಞಾನಪ್ರವಾದ ನಾಮದ ಪೂರ್ವವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ಭೇದಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಸಂಶ್ಯಿ, ವಿಷಯ, ಫಲ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಒಂದು ಕಡಿಮೆ ಒಂದು ಕೊಟ್ಟಿ ಇವೆ. ಆರನೆಯಿದು ಸತ್ಯಪ್ರವಾದ ನಾಮದ ಪೂರ್ವವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ, ಅಸತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಒಂದು ಕೊಟ್ಟಿ ಆರು ಇವೆ. ಏಳನೆಯಿದು ಆತ್ಮಪ್ರವಾದ ನಾಮದ ಪೂರ್ವವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಪದಾರ್ಥದ ಕರ್ತೃ, ಭೀಕ್ರಿಕ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಗಳದ್ವಾರಾ ನಿಕ್ಷಯ-ವ್ಯವಹಾರನಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಇವತ್ತಾರು ಕೊಟ್ಟಿ ಇವೆ.

ಎಂಟನೆಯಿದು ಕರ್ಮವಪ್ರವಾಷನಾಮದ ಪೂರ್ವವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾವರಣ ಮೊದಲಾದ ಎಂಟು ಕರ್ಮಗಳ ಬಂಧ. ಸತ್ಯ, ಉದಯ, ಉದೀರಣಾ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾರೂಪ ಕರ್ಮಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ ಇದರ ಪದಗಳು ಒಂದು ಕೊಟ್ಟಿ ಎಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇವೆ. ಒಂಭತ್ತನೆಯಿದು ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನನಾಮದ ಪೂರ್ವವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಶಾಬದ ತಾಗದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಎಂಭತ್ತಾಲ್ಪು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇವೆ. ಹತ್ತನೆಯಿದು ವಿದ್ಯಾನುವಾದ ನಾಮದ ಪೂರ್ವವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏಳುನೂರು ಕ್ಷಮ್ಮದ್ವಿದ್ವೇ ಮತ್ತು ಇನ್ನಾರು ಮುಖಾಂತರಿಗೆ ಸ್ವರೂಪ, ಸಾಧನ. ಮಂತ್ರಾದಿಗಳ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧವಾದ ಇವುಗಳ ಫಲದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ ಅದರಂತೆ ಅಪ್ಯಾಂಗಸಿಮಿತಿ ಜ್ಞಾನದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಒಂದು ಕೊಟ್ಟಿ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇವೆ. ಹನ್ನೊಂದನೆಯಿದು ಕಲ್ಯಾಣವಾದ ನಾಮದ ಪೂರ್ವವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರಂಕರ, ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮೊದಲಾದವರೆ

ಗಭರ ಮೊದಲಾದ ಕಲ್ಯಾಣಕೆದ ಉತ್ಸವ ಹಾಗೂ ಅದರ ಕಾರಣ ಮೋಡಕಭಾವನಾದಿಗಳ ತಪಕ್ಕರಣಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಚಂದ್ರ-ಮೂರ್ತಿಗಳ ಗಮನ ವಿಶೇಷ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತರೂ ಕೊಟ್ಟಿ ಇವೆ.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯದು ಶ್ರವಣವಾದ ನಾಮದ ಪೂರ್ವವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಪ್ರಕಾರದ ವೈದ್ಯಕ ಹಾಗೂ ಭೂತಾದಿಗಳ ವ್ಯಾಧಿಯನ್ನು ದೂರವಾಡುವ ಮಂತ್ರಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಷದೂರ ಮಾಡುವ ಉಪಾಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವರೀಕರಿಸಿದೆಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಹದಿಮೂರು ಕೊಟ್ಟಿ ಇವೆ. ಹದಿಮೂರು ನೆಯದು ಕ್ರಿಯಾವಿಭಾಲನಾಮದ ಪೂರ್ವವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರ, ಭಂದಸ್ಸು, ಅಲಂಕಾರಾದಿಗಳ ಮತ್ತು ಆರವತ್ತಾಂತ್ರ್ಯಲ್ಪ ಕಠಿ, ಗಭಾರಧಾನಾದಿ ಎಂಭತ್ತಾಂತ್ರ್ಯಲ್ಪ ಕ್ರಿಯೆ, ಸಮೃದ್ಧಶಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದ ನೂರಿಂಟು ಕ್ರಿಯೆ, ದೇವವಂದನೆ ಮೊದಲಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೀಕ್ರಿಯೆ, ಸಿತ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತಿಕ ಕ್ರಿಯೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಒಂಭತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿ ಇವೆ. ಹದಿನಾಲ್ಪನೆಯದು ತ್ರಿಲೋಕಬಂದುಸಾರ ನಾಮದ ಪೂರ್ವವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರುಲೋಕದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಬೀಜಗಳಿಂದ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಹೇಳುದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಮೊಕ್ಕದ ಕಾರಣಭಾತಕ್ರಿಯೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಹನ್ನೆರಡು ಕೊಟ್ಟಿ ಖವತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯ ಇವೆ. ಹೀಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಪ ಪೂರ್ವಗಳಿಂದ್ದು ಇಪ್ಪಗಳ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿದರೆ ತೊಂಭತ್ತೀಕ್ರಿಯೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಖವತ್ತುಲಕ್ಷ್ಯ ಆಗುವವು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಂಗದ ಖದನೆಯ ಭೇದವು ಚೂಲಿಕೆಯಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಖದು ಭೇದಗಳಿಂದ್ದು ಇದರ ಪದಗಳು ಎರಡು ಕೊಟ್ಟಿ ಒಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯ ಎಂಭತ್ತೀಂಭತ್ತು ಸಾವಿರ ಇನ್ನೂರು ಇವೆ. ಇದರ ಮೊದಲನೆಯ ಭೇದವಾದ ಜಲಗತ ಚೂಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಲಸ್ತಂಭನ ಮಾಡುವುದು, ಜಲದಲ್ಲಿ ಗಮನಮಾಡುವುದಿದೆ, ಅಗ್ನಿಗತ ಚೂಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಸ್ತುಂಭನ ಮಾಡುವುದು, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದು, ಅಗ್ನಿಯ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಭಾತಕವಾದ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರಾದಿಗಳ ಪ್ರರೂಪಣೆಯಿದೆ, ಇದರ ಪದಗಳು ಎರಡು ಕೊಟ್ಟಿ ಒಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯ ಎಂಭತ್ತೀಂಭತ್ತು ಸಾವಿರದಾ ಇನ್ನೂರು ಇವೆ. ಇಷ್ಟಿಷ್ಟೇ ಪದಗಳು ಇತರ ನಾಲ್ಪು ಚೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರ-ತಪಕ್ಕರಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪ್ರರೂಪಣೆಯಿದೆ.

ಮೂರನೆಯ ಭೇದವು ಮಾಯಾಗತ ಚೂಲಿಕೆಯಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾಯಾವಯಿ ಇಂದ್ರಜಾಲ ವಿಕ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭಾತಕವಾದ ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರ-ತಪಕ್ಕರಣಾದಿಗಳ ಪ್ರರೂಪಣೆಯಿದೆ. ನಾಲ್ಪನೆಯ ಭೇದವು ರೂಪಗತ ಚೂಲಿಕೆಯಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಿಂಹ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಎತ್ತು, ಜಿಂಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭಂಡವಾದ ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರ-ತಪಕ್ಕರಣಾದಿಗಳ ಪ್ರರೂಪಣೆಯಿದೆ ಅದರಂತೆ ಚೆತ್ತಾಮು, ಕಾಷ್ಟಲೇಸನಾದಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯಾಂದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ ಮತ್ತು ಧಾತುರಸಾಯನದ ಸಿರೂಪಣೆಯಿದೆ. ಖದನೆಯ ಭೇದವು ಆಕಾಶಗತ ಚೂಲಿಕೆಯಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಗಮನಾದಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಭಾತಕವಾದ ಮಂತ್ರ-ಯಂತ್ರ-ತಂತ್ರಾದಿಗಳ ಸಿರೂಪಣೆಯಿದೆ. ಹೀಗೆ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಂಗವಿದೆ; ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ಅಂಗಗಳ ಸೂಕ್ತಗಳಿವೆ.

ಅಂಗಭಾಷ್ಯ ಕೃತದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಪ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ವರ್ಚೀಣಕವು ಸಾಮಾಲ್ಯಕ ಹೆಸರಿಸಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಮು, ಸಾಫುಪನೆ, ದ್ರವ್ಯ, ಹೈತ್ರೆ, ಕಾಲ, ಭಾವದಿಂದ ಆರು ಪ್ರಕಾರ ಸಾಮಾಲ್ಯಕದ ವರ್ಣನೆಯು ವಿಶೇಷರೂಪದಿಂದಿದೆ. ಎರಡನೆಯದು ಚತುರ್ವಿಂಕಿಂತಿನ್ನು ನಾಮದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಕವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ

ಇವುತ್ತಾಲ್ಲೂ ತೀಥಂಕರರ ಮಾಹಿಮೆಯ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಮೂರನೆಯಾದು ವಂದನಾ ನಾಮದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಬಬ್ಯ ತೀಥಂಕರರ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಂದನೆ ಸ್ತುತಿಯ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಐದನೆಯಾದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯನೆಯಿಕ ನಾಮದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಐದು ಪ್ರಕಾರದ ವಿಧಾನದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಆರನೆಯಾದು ಕೃತಿಕರ್ಮ ನಾಮದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಅರಂತ ಮೊದಲಾದವರ ವಂದನೆಯ ಶಿಂಗೆಯ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಏಳನೆಯಾದು ದಶವೈತಾಲಿಕ ನಾಮದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಮುನಿಯ ಉಜ್ಜಾರ, ಉಜ್ಜಾರದ ರುಢಿ ಮೊದಲಾದವರು ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಎಂಟನೆಯಾದು ಉತ್ತರಾಧ್ಯಯನನಾಮದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಪರಿಷಹ ಉಪಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವ ವಿಧಾನದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ.

ಒಂಭತ್ತನೆಯಾದು ಕಲ್ಪವ್ಯವಹಾರನಾಮದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಮುನಿಯ ಯೋಗ್ಯ ಆಚರಣ ಮತ್ತು ಅಯೋಗ್ಯ ಸೇವನೆಯ ಪ್ರಾಯಕ್ಷಿತ್ತಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಹತ್ತನೆಯಾದು ಕಲ್ಪಕಲ್ಪನಾಮದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಮುನಿಗೆ ಇದು ಯೋಗ್ಯವಿದೆ—ಇದು ಅಯೋಗ್ಯವಿದೆಯಂದು ಪ್ರವ್ಯ, ಪ್ರೋತ್ಸ, ಕಾಲ, ಭಾವದ ಅಪೋಕ್ಯಯಿಂದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಹನ್ನೊಂದನೆಯಾದು ಮುಕಾಳಕಲ್ಪನಾಮದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಜನಕಲ್ಪನಿಯ ಪ್ರತಿಮಾಯೋಗ, ತ್ರಿಕಾಲಯೋಗದ ಪ್ರರೂಪಣೆಯಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ತುವಿರಕಲ್ಪಿ ಮುನಿಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಹನ್ನೊಂದನೆಯಾದು ಪುಂಡರೀಕನಾಮದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೋಷದ್ವಾರಾರಕ ದೇವಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವ ಕಾರಣಗಳ ಪ್ರದೂಪಣೆಯಿದೆ. ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯಾದು ನಿಷಿದ್ಧಿಕಾನಾಮದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ದೋಷಗಳ ರುದ್ಧಿತೆಯನಿಖಿತ್ವ ಪಾರಾಯಕ್ಷಿತ್ತಗಳ ಪ್ರರೂಪಣೆಯಿದೆ, ಇದು ಪ್ರಾಯಕ್ಷಿತ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರವಿದೆ, ಇದರಹೆಸರು ನಿಸಿಕಿರ್ತಿಯಂದೂ ಇದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅಂಗಿಬಾಹ್ಯ ಶ್ರುತಿಗಳು ಕದಿನಾಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಾರದ್ದಿವೆ.

ಪೂರ್ವಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಪರ್ಯಾಯನಾಮದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನ ಪರ್ಯಾಯದವರೆಗೆ ಇವುತ್ತು ಭೀದಗಳನೆ ಇವುಗಳ ವಿಶೇಷ ವರ್ಣನೆ, ಕ್ರಾತಜ್ಞಾನದ ವರ್ಣನೆಯು ಗೊಮ್ಮೆಟಿಸಾರನಾಮದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರಪೂರ್ವಕವಿದೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. || ೨ ||

ಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಿಷಿರುವವರು ಸಂಸಾರದ ಸಾಧನಾರ್ಥಾಲ್ಕಿಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಂಸುತ್ತಂ ಹಿ ಜಾಣಮಾಡೋ ಭವಸ್ಯ ಭವಣಾಸಣಂ ಚ ಸೋ ಕಂಣದಿ |

ಸೂಕ್ತ ಜಹಾ ಅಸುತ್ತಾ ಟಾಸದಿ ಸುತ್ತೇ ಸದಾ ಡೋ ವಿ || ೩ ||

ಸೂಕ್ತೇ ಜ್ಞಾಯಮಾನಃ ಭವಸ್ಯ ಭವನಾಕನಂ ಚ ಸಃ ಕರೋತಿ |

ಸೂಕ್ತೇ ಯಿಥಾ ಇಸೂತ್ತಾ ನಶ್ಯತಿ ಸೂಕ್ತೇಣ ಸದ ನಾಷಿ || ೪ ||

ಅ ಸೂತ್ರಜ್ಞ ಹೇವನು ಭವದಲುತ್ತವುಗುಷ್ಠದರ ಪಾರಮಾಡುವನು |

ಅಸೂತ್ರಸೂಕ್ತ ಕಳಿಯುವದು ಮೇಣ್ಣಸೂತ್ರಸೂಕ್ತಿತಾಕಳೆಯಂತಾರದು || ೫ ||

ಅರ್ಥ : — ಯಾವ ಪುರುಷನು ಸೂತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಯುವಂಥವನಿಡ್ಡಾನೆ, ಪ್ರವೀಣಿಡ್ಡಾನೆ ಅವನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಿಸಾಗುವುದರ ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಹೇಗೆಂದರೆ ಲೋಕದ ಸೂಜಿಯು ಸೂತ್ರ (ಡಾರ) ವಿಲ್ಲದೆ ಇದರೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೊಗೆಗುವುದು ಮತ್ತು ದಾರ ಸಹಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ನಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ದೃಷ್ಟಾಂತವಿದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ : — ಸೂತ್ರದ ಜ್ಞಾತಾನಿರುವವನು ಸಂಸಾರದ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಸೂಜಿಯು ದಾರಸಹಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ದೃಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿರಬಾಗಿ ದೂರಕುತ್ತದೆ, ಎಂದೂ ನಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ದಾರ ರಹಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಗೊಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೊಗೆಗುವುದಿಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. || ೩ ||

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸೂಜಿಯ ದೃಷ್ಟಾಂತದ ದಾಖ್ಯಾತಂತ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಪುರಿಸೋ ವಿ ಜೋ ಸಸುತ್ತೋ ಇ ವಿಣಾಸಭ ಸೋ ಗಂ ವಿ ಸಂಸಾರೇ |

ಸಚ್ಚೇದಣ ಪಚ್ಚಕ್ಕಂ ಇಂದರಿ ತಂ ಸೋ ಅದಿಸ್ವರೂಪಾಸೋ ವಿ || ೪ ||

ಪುರುಷೋಽಃ ಯಃ ಸಸೂತ್ರಃ ನ ವಿಸ್ಕೃತಿ ಸ ಗತೋಽಃ ಸಂಸಾರೇ |

ಸಚ್ಚೇತನಪ್ರತ್ಯಾಫ್ಣಂ ನಾಶಯಂತಿ ತಂ ಸಃ ಅದೃಶ್ಯಮಾಸೋಽಃ || ೪ ||

ಅರ್ಥ : — ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಸೂತ್ರಸಹಿತವಾದ ಸೂಜಿಯು ನಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಪುರುಷನು ಕೂಡ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸತ್ತುಹೊಗುತ್ತಿಲಿದ್ದಾನೆ ತನ್ನ ರೂಪ ತನಗೆ ದೃಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸೂತ್ರಸಹಿತಿದ್ದರೆ (ಸೂತ್ರದ ಜ್ಞಾತಾನಿದ್ದರೆ) ಅವನ ಆತ್ಮನು ಸತ್ತಾರೂಪ ಚೈತನ್ಯ ಚಮತ್ವಾರವಯ ಸ್ವಸಂವೇದನದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಬರುವುದರಿಂದ ಗತಿಸಿಲ್ಲ ನಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ, ಅವನು ಯಾವ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಗತಿಸಿದ್ದಾನೆ ಆ ಸಂಸಾರದ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ : — ಒಂದು ವೇಳೆ ಆತ್ಮನು ಇಂದ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿರನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸೂತ್ರದ ಜ್ಞಾತಾನಿಗೆ ಸ್ವಸಂವೇದನ ಪ್ರತ್ಯೇಕದಿಂದ ಅನುಭವಗೊಳಿಸಿದ್ಡಾನೆ, ಆ ಸೂತ್ರದ ಜ್ಞಾತಾನು ಸಂಸಾರದ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಟಿಸಾಗುವುದರಿಂದ ಸೂಜಿಯ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಯಂತ್ರವಿನೆ.

ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅರ್ಥವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಸುತ್ತತ್ತಂ ಜಿಂಭಣಿಯಂ ಜೀವಾಜೀವಾದಿಬಹುವಿಯಂ ಅತ್ತಂ |

ಹೇಯಾಹೇಯಂ ಚ ತಹಾ ಜೋ ಜಾಣಿ ಸೋ ಹಂ ಸದ್ಗುಂಪೀಂ || ೫ ||

ಸಶೂತ್ರಪುರುಷ ಭವದೋಳ್ತರ ಮೇಣ್ಡೆ ರೂಪದಿಂದದೃಷ್ಟಿದ್ದರು ಕೂಡ

ಆ ಸಚ್ಚೇತನಪ್ರತ್ಯಾಫ್ಣದಿಂದವನು ದುಷ್ಪಂಸಾರವ ನಷ್ಟವಾಡುವನು || ೫ ||

ಜೀನಶೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಜೀವ-ಅಜೀವ ಮೌದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ

ತೇವ ಮೇಯಾದೇಯಗಳ ತಿಳಿವನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಗ್ರಹಿಷ್ಯಿಯಿರುವನು || ೫ ||

ಸೂತ್ರಾಖಣಂ ಜಿನೆಭಣಿತಂ ಜೀವಾಜೀವಾದಿಬಹುವಿಧನುಧರ್ಮಃ ।
ಹೇಯಾಹೇಯಂ ಚ ತಥಾ ಯೋ ಜಾನತಿ ಸ ಹಿ ಸದ್ಗುಷ್ಟಃ ॥ ೫ ॥

ಅಧ್ಯೊ : — ಸೂತ್ರದ ಅಧ್ಯಾವನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞ ಜಿನೇಂಸ್ರದೇವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸೂತ್ರದ ಅಧ್ಯಾವನೆ-ಅಂತಿಮ ವೊದಲಾಗಿ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರವಿದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಹೇಯ ಎಂದರೆ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು ಯೋಗೀಗ್ರಾಹಿ ಪ್ರದ್ಯಂ ವೊದಲಾದಪ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಅಹೋಯೆ ಎಂದರೆ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು ಯೋಗೀಗ್ರಾಹಿ ಪ್ರದ್ಯಂ ಆತ್ಮನ್ನು ಯಾವನು ಶಿಳಯುತಾನೆ ಅವನು ಸ್ವಷ್ಟಿ ಸಮೃಗ್ದ್ಯಾಷ್ಟಿಯಿದ್ದಾನೆ.

ಭಾವಾಧ್ಯೊ : — ಸರ್ವಜ್ಞ ಭಾಷಿತ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಜೀವ ವೊದಲಾದ ಸವಿಪರಾಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಯ-ಉಪಾದೇಶಯವೆಂದು ಹಲವು ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದೆ, ಅದನ್ನು ಶಿಳದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಶ್ರದ್ಧೆಯುಕ್ತ ಸಮೃಗ್ದ್ಯಾಷ್ಟಿಯಿರುತ್ತಾನೆ.

ಜಿನೆಭಣಿತ ಸೂತ್ರವು ವ್ಯವಹಾರ-ಪರಮಾರ್ಥರೂಪವೆಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಶಿಳದು ಕೊಂಡು ಯೋಗೀಶ್ವರರು ಶುದ್ಧಭಾವ ಮಾಡಿ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಜಂ ಸುತ್ತಂ ಜಿಣಿಬಿತ್ತಂ ವವಹಾರೋ ತದ ಯ ಜಾಣ ಪರಮತ್ಮೋ ।
ತಂ ಜಾಡಿಬಿಣ ಜೋಕ್ ಲಂತ ಸುಯಂ ಖಿಂಜ ಮಲಪುಂಜಂ ॥ ೬ ॥

ಯೆತ್ತಾತ್ಮಂ ಜಿನೋಕ್ತ್ತಂ ವ್ಯವಹಾರಂ ತಥಾ ಚ ಜ್ಞಾನೀಹಿ ಪರಮಾಧರ್ಮಃ ।
ತಂ ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಾ ಯೋಗೀ ಲಭತೇ ಸುಖಂ ಕ್ಷಿಪತೇ ಮಲಪುಂಜಂ ॥ ೬ ॥

ಅಧ್ಯೊ : — ಜಿನೆಭಣಿತ ಸೂತ್ರವು ವ್ಯವಹಾರರೂಪ ಮತ್ತು ಪರಮಾರ್ಥರೂಪವಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಯೋಗೀಶ್ವರರುಗಳು ಶಿಳದುಕೊಂಡು ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಮಲಪುಂಜ ಎಂದರೆ ದ್ರವ್ಯಕರ್ಮ, ಭಾವಕರ್ಮ, ನೋಕರ್ಮಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾಧ್ಯೊ : — ಜಿನೆಭಣಿತವನ್ನು ವ್ಯವಹಾರ-ಪರಮಾರ್ಥರೂಪವೆಂದ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಶಿಳದುಕೊಂಡು ಯೋಗೀಶ್ವರರು (ಮಂಗಿಗಳು) ಕರ್ಮಗಳ ನಾಶವಾಡಿ ಅವಿನಾತಿ ಸುಖರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪರಮಾರ್ಥ (ನಿಶ್ಚಯ) — ವ್ಯವಹಾರ ಇವುಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸ್ವರೂಪವು ಹೀಗಿದೆ— ಜಿನಾಗವನು ವ್ಯಾಖ್ಯಿಯು ನಾಲ್ಕು ಅನುಯೋಗರೂಪವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಗವರೂಪ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಅಧ್ಯಾತ್ಮರೂಪವನೆಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶೇಷರೂಪದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರರೂಪಕ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅದು ಕಿಗಮರೂಪವಿದೆ, ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ಆಶ್ರಯದಿಂದಲೇ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅದು ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದೆ. ಅಹೇತುವುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಹೇತುವುತ್ತಾವೆಂದೂ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಿವೆ, ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಅಷ್ಟೇ ಯಿಂದಲೇ ಕೇವಲ ಪ್ರಮಾಣತೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದು ಅದು ಅಹೇತುವುತ್ತಾ ಇದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಯಿಡಿದೆ ವಸ್ತುವಿನ ನಿರ್ಬಾಧ ಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡಿ ಮನ್ನಿಸುವುದು ಅದು ಹೇತುವುತ್ತಾ ಇದೆ, ಹೀಗೆ

ಜಿನೋಕ್ತ್ತ ಸೂತ್ರವದು ವ್ಯವಹಾರರೂಪ ಮೇಣಿರಮಾರ್ಥರೂಪವಿದ್ದರೂ |
ಜಿನಮಂಗಿಗಳು ಶಿಳದು ಸುಖಪಡೆವರು ಮೇಣಿಲಪುಂಜ ತೋರೆವರು ॥ ೬ ॥

ಅಗಮದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಯ-ವ್ಯವಹಾರವೆಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೇಳಲಾಗುವುದು.

ಯಾವಾಗ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಗಮರೂಪ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಮೇಲೆ ತೊಡಗಿಸುತ್ತದೆ ಅಗಂತೂ ವಸ್ತುವಿನ ಸ್ಥರಾವನ್ನ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶೇಷ ರೂಪವಾಗಿ ಅನಂತಧರ್ಮಸ್ವರೂಪವಿದೆ ಅದು ಜ್ಞಾನಗೊಮ್ಮೆವಿದೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪವನ್ತೂ ಸಿಕ್ಕಿಯನಯದ ವಿಷಯವಿದೆ ಮತ್ತು ಏಷ್ಟು ವಿಶೇಷರೂಪಗಳಿವೆ ಅದನ್ನು ಭೇದರೂಪ ಮಾಡಿ ಭಿನ್ನ-ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಅದು ವ್ಯವಹಾರನಯದ ವಿಷಯವಿದೆ, ಅದನ್ನು ದ್ವಿವ್ಯ-ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಪಾದುವುದಿದೆ ಅದರ ದ್ವಿವ್ಯ, ಕೈಗೆ, ಕಾಲ, ಭಾವದಿಂದ ಅದು ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶೇಷರೂಪ ವಸ್ತುವಿನ ಸರ್ವಸ್ವವಿದ್ದರೆ ಸಿಕ್ಕಿಯ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಹೇಳಿದೆಯೆಂದು ಸಿದ್ಧಪಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಅನ್ಯ ವಸ್ತುವಿನ ಸಂಯೋಗ ರೂಪ ಅವಕ್ಷೇತ್ರಿಸಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಆ ವಸ್ತುರೂಪವೆಂದು ಹೇಳುವುದೂ ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ, ಇದನ್ನು ಉಪಚಾರ ವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಗೆಂದೇ—ಹೇಗೆ ಒಂದು ವಿವರಿತ ಫಟನಾಮದ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ತೊಡಗಿಸಿದಾಗ ಆ ಫಟದ ದ್ವಿವ್ಯ, ಕೈಗೆ, ಕಾಲ, ಭಾವರೂಪ ಎಷ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶೇಷರೂಪ ಸರ್ವಸ್ವವಿದೆ ಅನ್ಯ ಹೇಳಿದೆಯೆಂದು ಸಿಕ್ಕಿಯ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಹೇಳುವುದಂತೂ ಸಿಕ್ಕಿಯ ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ ಮತ್ತು ಫಟಕ್ಕೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಅನ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಲೇಖವಾಡಿ ಆ ಫಟವನ್ನು ಆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹೇಳುವುದು ಅದರಂತೆ ಅನ್ಯ ಫಟಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಫಟದ ಅರ್ಥಾದ್ವಾರಾ ಮಾಡಿ ಫಟವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಕೂಡ ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ.

ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಜನ ಇನ್ನೊಂದು ಸಿಮಿತ್ತವೆಂದು ಎರಡು ಆಶ್ರಯಗಳಿವೆ. ಪ್ರಯೋಜನ ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಫಟವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅದಂತೂ ಪ್ರಯೋಜನಾತ್ಮಕವಿದೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಅನ್ಯ ವಸ್ತುವಿನ ನಿರ್ವಿಶ್ವದಿಂದ ಫಟದಲ್ಲಿ ಅವಕ್ಷೇತ್ರಿಗಾಗಿರುವುದನ್ನು ಫಟರಂಪವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅದು ನಿರ್ವಿಶ್ವತ್ವತ್ವವಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಿವರಿತ ಸಮಸ್ತ ಜೀವ ಅಜೀವ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ತಗಲಿಸುವುದು. ಒಬ್ಬ ಆತ್ಮನನ್ನೇ ಮುಖ್ಯಮಾಡಿ ತಗಲಿಸುವುದು ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದೆ. ಜೀವ ಸಾಮಾನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡ ಆತ್ಮಸೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಜೀವನು ತನ್ನನ್ನು ಸಮಸ್ತ ಜೀವಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಅನುಭವ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನನ್ನು ಆತ್ಮಸೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಯಾವಾಗ ತನ್ನನ್ನು ಸಮಸ್ತದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಅನುಭವ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕಿಯ ತಗಲಿಸಿದಾಗ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆ ತನ್ನ ಅನಾದಿ ಅನಂತ ಅವಿನಾಶಿ ಸಮಸ್ತ ಅನ್ಯ ದ್ವಿವ್ಯಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನ ವಿಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶೇಷರೂಪ ಅನಂತಧರ್ಮಾತ್ಮಕ ದ್ವಿವ್ಯ-ಪರ್ಯಾಯಾತ್ಮಕವಾದ ಜೀವನಾಮದ ಶುದ್ಧವಸ್ತುವಿದೆ ಅದು ಹೇಗೆಂದೆ—

ಶುದ್ಧ ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನಮಯ ಬೇತನಾವಕ್ಷರೂಪ ಅಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿರುವ ಅನಂತ ಶಕ್ತಿಯ ಧಾರಕನಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೇದ ಬೇತನಾ ಅನಂತಶಕ್ತಿಯ ಸಮಾಖ ದ್ವಿವ್ಯವಿದೆ. ಅನಂತ ಜ್ಞಾನ ದರ್ಶನ ಸುಖ ವಿರ್ಯಾಗಳು ಬೇತನಾದ ವಿಶೇಷಗಳಿವೆ ಅವಂತೂ ಗುಣಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಅಗುರುಳಫು ಗುಣದಿಂದ ಫಟಾತ್ಮಾನವತ್ತಿತ ಹಾಸಿನ್ನಿಧಿರೂಪ ಪರಿಣಮನ ಮಾಡುತ್ತ ಜೀವಕ್ಕೆ ಶ್ರಿಕಾಲಾತ್ಮಕವಾದ ಅನಂತ ಪರ್ಯಾಯಗಳಿವೆ. ಹೀಗೆ ಶುದ್ಧ ಜೀವ ನಾಮಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞರು ನೋಡಿರುವ ಹಾಗೆ ಅಗಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ ಅದಂತೂ ಒಂದು ಅಭಿವೇದರೂಪ ಶುದ್ಧ ಸಿಕ್ಕಿಯನಯದ ವಿಷಯಭೂತವಾದ ಜೀವವಿದೆ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನುಭವ ಮಾಡಿದಾಗಂತೂ ಹೀಗೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ಅನಂತ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದರೂಪವಾದ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ.

ಆತ್ಮವಸ್ತುವಿಗೆ ಅನಾದಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರದ್ಯಲಕರ್ಮದ ಸಂಯೋಗಿವಿದ್ದು ಇದರ ನಿರ್ವಿಶ್ವದಿಂದ ರಾಗ-ದೈವರುವ ವಿಕಾರದ ಉತ್ಸತ್ಯಾಗುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ವಿಭಾವ ಪರಿಣಿತಿಯಿಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಇದರಿಂದ ಪುನಃ ಭವಿಷ್ಯಕರ್ಮದ ಬಂಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅನಾದಿ ನಿರ್ಮಿತ-ಸ್ನೇಹಿತ್ತಿಕ ಭಾವದ ಮುಖಾಂತರ ಚತುರ್ಗತಿರೂಪ ಸಂಸಾರ ಪರಭೂತಮಣಿದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನು ಯಾವ ಗತಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಅಂಥ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಕರೆಯಿಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಎಂಥ ರಾಗಾದಿಭಾವಗಳಾಗುವವು ಅಂಥ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಯಾವಾಗ ದ್ರವ್ಯ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಾಲ, ಭಾವದ ಬಾಹ್ಯ ಅಂತರಂಗ ಸಾಮಗ್ರಯ ನಿರ್ಮಿತು, ದಿಂದ ತನ್ನ ಶುದ್ಧ ಸ್ವರೂಪ ಶುದ್ಧ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯ ಸ್ವರೂಪನಾದ ತನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಶ್ರದ್ಧೆ ಮಾಡುವನು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಸಂಯೋಗವನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದರ ನಿರ್ಮಿತಿದಿಂದ ತನ್ನ ಭಾವಗಳಾಗುತ್ತನೆ ಅವುಗಳ ಯಥಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಾಗ ಭೇದಜ್ಞಾನವಾಗುತ್ತದೆ, ಆಗಲೇ ಪರಭಾವಗಳಿಂದ ವಿರಶ್ಯಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪುನಃ ಅವನ್ನು ಮಾರಮಾಡುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞರ ಆಗಮದಿಂದ ಯಥಾರ್ಥ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವನ್ನು ಅಂಗಿಕಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವದರೆ ಅಸಂತ ಚತುರ್ವಯಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳ ಕ್ಷಯಮಾಡಿ ಲೋಕಿಖಿಲರದ ನೇಲೆ ಹೊಗಿ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ, ಆಗ ಮುಕ್ತ ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧಾನ್ತಿನಿಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಎವ್ಯಾ ಸಂಸಾರದ ಅವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಈ ಮುಕ್ತ ಅವಸ್ಥೆ ಹೀಗೆ ಭೇದರೂಪ ಆತ್ಮನ ನಿರೂಪಣೆಯಿದೆ ಅದು ಕೂಡ ವ್ಯವಹಾರನಯದ ವಿವರಗಿದೆ, ಇದನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷಾರ್ಥ ಅಸತ್ಯಾರ್ಥ ನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹೇಳಿ ನಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದೆ, ನಿಕೆಂದರೆ ಶುದ್ಧ ಆತ್ಮಸ್ಥಳ ಸಂಯೋಜನ್ಯ ಅವಸ್ಥೆಯಿರುವುದಂತಹ ಅಸತ್ಯಾರ್ಥವೇ ಇದೆ, ಶುದ್ಧ ವಸ್ತುವಿನದಂತೂ ಇದು ಸ್ವಭಾವವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅಸತ್ಯವೇ ಇದೆ, ಯಾವುದು ನಿರ್ಮಿತಿದಿಂದ ಅವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ ಅದು ಕೂಡ ಆತ್ಮಸದೇ ಪರಿಣಾಮವಿದೆ, ಯಾವುದು ಆತ್ಮನ ಪರಿಣಾಮವಿದೆ ಅದು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕಥಂಡತ್ತ ಸತ್ಯವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿಯವರುಗೆ ಭೇದಜ್ಞಾನವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗುದ ನೇಲೆ ಹೇಗಿದೆ ಹಾಗೆಯೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಯಾವ ದ್ರವ್ಯರೂಪ ಪ್ರದ್ಯಲ ಕರ್ಮಗಳವೆ ಅವು ಆತ್ಮಸಿಂದ ಭಿನ್ನವೇ ಇವೆ, ಅವುಗಳಿಂದ ಕರೀರ ಮೌದ ಲಾದವುಗಳ ಸಂಯೋಗವಿದೆ ಅದು ಆತ್ಮಸಿಂದ ಸ್ವಷ್ಟ ಭಿನ್ನವೇ ಇದೆ, ಇವನ್ನು ಆತ್ಮನವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅದು ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯವಹಾರವೇ ಇದೆ, ಇದನ್ನೂ ಆಸತ್ಯಾರ್ಥ ಅಥವಾ ಉಪಭಾವವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ಮದ ಸಂಯೋಜನ್ಯಭಾವಗಳವೆ ಅವು ಎಲ್ಲವು ನಿರ್ಮಿತಾತ್ಮಿತವಾದ ವ್ಯವಹಾರದ ವಿವರಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಉಪದೇಶ ಅವೇಕ್ಷಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಪ್ರಯೋಜನಾತ್ಮಿಕವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಿಶ್ಚಯ-ವ್ಯವಹಾರದ ಸಂಕ್ಷೇಪವಿದೆ, ಸಮೃಜ ಶರ್ವ-ಜ್ಞಾನ-ಜಾರಿತ್ವವನ್ನು ನೋಕ್ಕುಮಾರ್ಗವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಇವು ಮೂರೂ ಒಬ್ಬ ಆತ್ಮನ ಭಾವಗಳೇ ಇವೆಯಿಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಇವುಗಳರೂಪ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವವೇ ಅಗುವುದು ಅದು ನಿಶ್ಚಯ ಹೋಕ್ಕುಮಾರ್ಗವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಅನುಭವದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೂರ್ಣತೀಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಏಕದೇಶರೂಪವಿರುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ಕಥಂಡತ್ತ ಸರ್ವದೇಶರೂಪವೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಥನ ಮಾಡುವುದು ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ ಮತ್ತು ಏಕದೇಶನಾಮವಿಂದ ಹೇಳುವುದು ನಿಶ್ಚಯಿವಿದೆ.

ದರ್ಶನ, ಜ್ಞಾನ, ಚಾರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಭೇದರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ಇವಕ್ಕೆ ಬಾಹ್ಯ ಪರದ್ರವ್ಯ ಸ್ವರೂಪದ ದ್ರವ್ಯ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಾಲ, ಭಾವಗಳು ನಿರ್ಮಿತವಿವೆ ಅವನ್ನು ದರ್ಶನ-ಜ್ಞಾನ-ಜಾರಿತ್ವದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹೇಳುವುದು ಅದು ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ. ದೇವ-ಗುರು-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಿಕರಿಸಿ

ವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನ ಎಂದರೆ ಜೀವಾದಿ ತತ್ತ್ವಗಳ ಕ್ರಿಯೆನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಿಕಾನವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನ ಎಂದರೆ ಜೀವಾದಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಏದು ನುಹಾನ್ತೆ, ಏದು ಸಮಿತಿ, ಮೂರು ಗುಸ್ತಿರೂಪದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಚಾರಿತ್ವವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹನ್ನೆರಡು ಪ್ರಕಾರದ ತಪಸ್ಯನ್ನು ತಪವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಿಂಥಿದ್ದು ಭೀದರೂಪ ಹಾಗೂ ಪರದ್ವಯದ ಅನಲಂಬನರೂಪವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಲ್ಲವನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅನೇಕೈಯಿಂದ ವ್ಯವಹಾರದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ವಸ್ತುವಿನ ಏಕದೇಶವನ್ನು ವಸ್ತುವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಕೂಡ ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ ಮತ್ತು ಪರದ್ವಯದ ಅನಲಂಬನರೂಪವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆ ವಸ್ತುವಿನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹೇಳುವುದು ಅದು ಕೂಡ ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವು ಅನಂತದ್ವರ್ಗರೂಪವಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ-ವಿಶೇಷರೂಪದಿಂದ ಹಾಗೂ ದ್ರವ್ಯ-ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬ ವರ್ಣನೆಯು ಕೂಡ ಇದೆ. ದ್ರವ್ಯಮಾತ್ರವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾಯ ಮಾತ್ರವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅದು ವ್ಯವಹಾರದ ವಿಷಯವಿದೆ. ದ್ರವ್ಯಮಾತ್ರ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಯದ್ವಾರೆ ಸಿಂಹಧರ್ಮಾಡಿ ವಚನ ಅಗೋಚರವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಿಕ್ಕಿಯನಯದ ವಿಷಯವಿದೆ ದ್ರವ್ಯರೂಪವಿದೆ ಆದೇ ಪರ್ಯಾಯರೂಪವೆಂದು ಎರಡನ್ನೂ ಮುಖ್ಯ ಮಾಡಿ ಹೇಳುವುದು ಅದು ಪ್ರಮಾಣದ ವಿಷಯವಿದೆ. ಇದರ ಉದಾಹರಣೆಯು ಹೀಗಿದೆ—ಜೀವನವನ್ನು ಜೀತನ್ಯರೂಪ, ನಿತ್ಯ, ಏಕ, ಅಸ್ತಿರೂಪ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಭೇದ ಮಾತ್ರವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅದಂತೂ ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥಿಕನಯದ ವಿಷಯವಿದೆ, ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದರ್ಶನರೂಪ, ಅನಿತ್ಯ, ಅನೇಕ, ಸಾಸ್ತಿಸ್ತರೂಪ ಇತ್ಯಾದಿ ಭೀದರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಅದು ಪರ್ಯಾಯಾರ್ಥಿಕನಯದ ವಿಷಯವಿದೆ. ಎರಡೂ ಪ್ರಕಾರದ ಮುಖ್ಯತೆಯು ಸಿಂಹಧರ್ಮಾತ್ಮ ವಚನ ಅಗೋಚರವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅದು ಪ್ರಮಾಣದ ವಿಷಯವಿದೆ.

ಹೀಗೆ ನಿತ್ಯಯ-ವ್ಯವಹಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವರೂಪವಿದೆ, ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಆಗಮ-ಅಧ್ಯಾತ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷರೂಪದಿಂದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ ಅದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮದ್ವಿಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಜಿನಮತವು ಅನೇಕಾಂಶಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಾದ್ಯಾದವಿದೆ ಮತ್ತು ನಯಗಳ ಅಶ್ರಿತ ಕಥನವಿದೆ. ನಯಗಳ ಪರಸ್ಪರವಿರೋಧನಾನ್ಯಾಸ ಸ್ವಾದ್ಯಾದವು ಮೂರಮಾಡುತ್ತದೆ, ಇದರ ವಿರೋಧದ ಹಾಗೂ ಅವಿರೋಧದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಅಂತಹ ಬ್ರಹ್ಮಾಂತಿಯಾಗಿ ರೀತಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಯಥಾರ್ಥವಂತೂ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಗುರುಗಳ ಸಿಮಿತ್ತವು ಈ ಶಾಲದಲ್ಲಿ ವಿರಳವಾಗಿದೆ, ಆದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದ ಬಲವು ಸದೆಯುವವರಿಗೆ ವಿಶೇಷರೂಪದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು, ಯಾವುದೇ ಒಂದಿಷ್ಟು ಜ್ಞಾನವಾದದ್ವಾರೆ ಉದ್ದರಾಗಬಾರದು, ವರ್ತಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಧಿಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರಿಂದ ಒಂದಿಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಸರಾಗಿ ಉದ್ದರಿಸಿದ ನೇತ್ತಿ ಮಾಡವು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ ಆಗಿ ಜ್ಞಾನವು ಸ್ಥಿತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅಭಿಲಾಷೆ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಆಗ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಯಾದ್ವಾತ್ಮಾ-ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಹಾಗಿ ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೇ ಅದರಿಂದ ಇತರ ಜೀವರುಗಳ ಕ್ರಿಯೆಯು ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಹೊಗುತ್ತದೆ ಆಗ ತನ್ನ ಅಪರಾಧದ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಕಾಸ್ತವನ್ನು ಸಮುದ್ರವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಭಾವವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಜ್ಞಾನಾವಾಗಿಯೇ ಇಡುವುದರಿಂದ ವಿಶೇಷ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಭಿಲಾಷೆಯು ಅಖಿಂದವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದ ಜ್ಞಾನದ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಪ್ರಭುಧಿಯನ್ನಿಂದು ಕೊಂಡಾಗ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ತಜ್ಞಾನವೂ
ನಷ್ಟವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಿಶ್ಚಯ-ನ್ಯಾವಹಾರರೂಪ ಆಗಮನ ಚಧನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು
ಕೊಂಡು ಅದರ ಕ್ರದ್ದೇಮಾಡಿ ಯಥಾರ್ಥ-ಆಚರಣಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುಂಪ್ರದಾಯಿವಿಲ್ಲದೆ
ಶ್ರೀನಿರೂಗಂಬಾರದು, ಜಿನಾಜ್ಞೆಯ ಲೋಕವಾದಬಾರದು. ನಾವಂತೂ ಪರೀಕ್ಷೇಮಾಡಿ ಜನಮಾತವನ್ನು ಮನ್ಮಿ-
ಸುವೇನೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅವರೆ ಅವರು ವ್ಯಾಘರ ಹರಣುತ್ತಾರೆ ಅಲ್ಲಿಧಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನವು ಪರೀಕ್ಷೇ
ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿಪ್ರಕೊಂಡು ಸಾಧ್ಯವಾದವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೇಮಾಡುವಲ್ಲಿ
ದೋಷವಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಪರೀಕ್ಷೇಯನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದುವಲ್ಲಿ ಜಿನಮಾತದಿಂದ ಚುತ್ತವಾಗಿ ಹೋದರೆ ದೊಡ್ಡ
ದೋಷವು ಬರುವುದರಿಂದ ಯಾರದು ತಮ್ಮ ಹಿತ-ಅಹಿತದ ನೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರಂತೂ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ
ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪ್ರಭುವೆನಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮಾನ, ಲೋಭ, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿನ
ಮತ್ತು ವಿಷಯ-ಕಣಾಯಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಷ್ಟಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿದೆ ಇಲ್ಲ ಅವರ ಮಾತಿಲ್ಲ, ಅವರಂತೂ ತಮ್ಮ
ವಿಷಯ-ಕಣಾಯಗಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರಷ್ಟವಾಗುವವ್ಯೇ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುವರು, ಅವರಿಗೆ ಹೋಕ್ಕೇಮಾರ್ಗದ
ಉಪದೇಶವು ಅನ್ಯರಿಂದುವುದಿಲ್ಲ, ವಿಷರೀತಿನಿಗೆ ಯಾವುದರ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದು? ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿದು
ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. || ೬ ||

ಯಾವನು ಸೂತ್ರದ ಅರ್ಥ ಪದದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಿಡ್ದಾನೆ ಅವನನ್ನು ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು
ಹಾಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

**ಸುತ್ತತ್ವಪರಯವಿಂಡಿಯೋ ವಿಂಚ್ಯಾದಿಪ್ರೋ ಯಾ ಸೋ ಮುಹೋಯವ್ಯೋ |
ಹೀಡೇ ವಿ ಇ ಕಾಯವ್ಯಂ ಪಾಂಪ್ಯತ್ವಂ ಸಚೀಲಸ್ |**

ಸೂತ್ರಾರ್ಥಪದವಿನಷ್ಟು: ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ: ಹಿ ಸಃ ಜ್ಞಾತವ್ಯಃ |

ಹೀಲೇತ್ತಿನ ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ನಾಂಜಾನಾತ್ರಂ ಸಚೀಲಸ್ |

ಅರ್ಥ :—ಯಾವನಿಗೆ ಸೂತ್ರದ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಪದವು ವಿನಷ್ಟವಿದೆ ಅವನು ಸ್ವಷ್ಟ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಿರು-
ವುದರಿಂದ ಅವನು ಸಚೀಲನಿಡ್ದಾನೆ, ವಸ್ತು ಸಹಿತನಿಡ್ದಾನೆ ಅವನಿಗೆ ‘ಬೀಡೇವಿ’ ಎಂದರೆ ಹಾಸ್ಯ ಕುಟುಂಬಲ್ಲಿ
ಕೂಡ ಪಾಂಪಾತ್ರ ಎಂದರೆ ಹಸ್ತರೂಪ ಸಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಹಾರದಾನ ಮಾಡಬಾರದು.

ಭಾವಾರ್ಥ :— ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುನಿಯರೂಪನನ್ನು ನಗ್ನ ದಿಗಂಬರವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಯಾವನಿಗೆ
ಇಂಥ ಸೂತ್ರದ ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ಅಕ್ಷರರೂಪ ಪದವು ವಿನಷ್ಟವಿದೆ ಮತ್ತು ತಾನು ವಸ್ತುಧಾರಣ ಮಾಡಿ
ಮುನಿಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಅವನು ಜಿನಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟವಾದ ಸ್ವಷ್ಟ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಿಡ್ದಾನೆ,
ಆದರಿಂದ ವಸ್ತು ಸಹಿತನಿಗೆ ಹಾಸ್ಯ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಕೂಡ ಸಾಂಪಾತ್ರ ಎಂದರೆ ಆಹಾರದಾನ ಮಾಡ

ಸೂತ್ರಾರ್ಥಪದದಿಂದ ಶ್ರುತ್ಯಾನಿರುಪಾಂಪ್ಯವ ಶ್ವಷ್ಟಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಿರುವನು |

ಹಾತ್ರಕರ ಭೋಜನವಿಷಯದು ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲಾ ಸಚೀಲನಿಗೆ ಹಾಸ್ಯದಿಂ ಕೂಡ

ಬಾರದು ಮತ್ತು ಮಿಥಾಯ್ದಸ್ವಿಯು ಹೀಗೆ ಪಾಣಿಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ, ಇಂಥ ವೇಣವನ್ನು ಕಾಸ್ಯ ಕುಶಾಪಲದಿಂದ ಕೂಡ ಧಾರಣ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಪಸ್ತಿ ಸಹಿತವಿರುವುದು ಮತ್ತು ಪಾಣಿಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುವುದನ್ನುಂತೂ ಶ್ರೀದಾಮಾತ್ರ ವಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬಾರದು. || ೨ ||

ಜಿನಸೂತ್ರದಿಂದ ಭೃಷ್ಯರಿದ್ದವರು ಹರಿ-ಹರಾದಿಕ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರು ಮೋಹನ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಹರಿಹರತುಲ್ಯೋ ವಿ ತಾರೋ ಸಗ್ಗಂ ಗಚ್ಚೇಇ ಪತ ಭವಕೋಡಿ |

ತಹ ವಿ ತಾ ಪಾವತ ಸಿದ್ಧಿಂ ಸಂಸಾರತ್ಯೋ ಪ್ರತೋ ಭಣಿದೋ || ೩ ||

ಹರಿಹರತುಲ್ಯೋಽಪಿ ನರಃ ಸ್ತಗ್ರಂ ಗಚ್ಚತಿ ಏತಿ ಭವಕೋಡಿಃ |

ತಥಾಪಿ ನ ಪತ್ರಪ್ರೋತಿ ಸಿದ್ಧಿಂ ಸಂಸಾರಸ್ತಃ ಪ್ರಾನಃ ಭಣಿತಃ || ೩ ||

ಅರ್ಥ :—ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಸೂತ್ರದ ಅರ್ಥ ಪದದಿಂದ ಭೃಷ್ಯಸಿದ್ಧಾನೇ ಅವನು ಹರಿ ಎಂದರೆ ನಾರಾಯಣ ಹರಿ ಎಂದರೆ ರುದ್ರ ಇವರ ಸಮಾನಸಿದ್ಧರೂ ಕೂಡ, ಅನೇಕ ಖದ್ದಿ ಸಂಯುಕ್ತಸಿದ್ಧರೂ ಕೂಡ, ಸಿದ್ಧಿ ಎಂದರೆ ಹೋಕ್ಕಿವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರನು. ಒಂದುವೇಳೆ ಕಥಂಚಿತ್ತಾ ದಾನ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯಸ್ವಾಜನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ತಗ್ರಕ್ಕೆ ಹೋರಿಟು ಹೋಗಬಹುದು, ಆದಾಗ್ಯಾ ಅಲ್ಲಿಂದ ಜಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಂತರ ಭವಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಾನೆಂದು ಜನಾಗಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಗೃಹಸ್ತ ವೇದಲಾದ ಪಸ್ತಿ ಸಹಿತಿಗೂ ಮೋಹನಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆಯೆಂದು ಶ್ರೀತಾಂಬರಾದಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗಾಥೀಯಲ್ಲಿ ಹರಿಹರ ವೇದಲಾದ ಮೊಡ್ಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧಾರಕರಿದ್ದರೂ ಪಸ್ತಿ ಸಹಿತಿಗೂ ಅವರು ಹೋಹ್ಯ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದರ ನಿಸೆಧ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀತಾಂಬರರು ಕಲ್ಪತ ಸೂತ್ರ ರಚನಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬರದಿರುವುದು ಪ್ರಮಾಣಭೂತವಾಗಿಲ್ಲ, ಆ ಶ್ರೀತಾಂಬರರು ಜಿನಸೂತ್ರದ ಅರ್ಥಪದದಿಂದ ಚ್ಯಾತರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. || ೪ ||

ಯಾರು ಜಿನಸೂತ್ರದಿಂದ ಚ್ಯಾತರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಸ್ವಭಂದರಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅವರು ಮಿಥಾಯ್ದಸ್ವಿಗಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಉಕ್ತಿಪ್ತಿಸೀಹಚರಿಯಂ ಬಹುಪರಿಯವೋ ಯ ಗರುಯಭಾರೋ ಯ |

ಜೋ ವಿಹರಜ ಸಚ್ಯಂದಂ ಪಾವಂ ಗಚ್ಚಂದಿ ಹೋದಿ ವಿಚ್ಯತ್ತಂ || ೫ ||

ಹರಿಹರಪುಣಿರ್ದುರು ಶಗ್ರ ಪಡೆವನು ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಭವಗಳಿ |

ತಿರುಗುವನು ಶಂತಾರದಿಂದರೆ ಸೀರಿ ಯಿಲ್ಲಿಂದು ಆಗಮ ಹೇಳುವುದು || ೫ ||

ಬಹುಪರಿಕವು ಉತ್ತಿಷ್ಠಿಸಿಂದಜಾರಿತ ಮೇಣ್ಣಿರು ಭಾರದಾರಕವಿದ್ದು |

ವಿಹರಿಸಿದರವನು ಶಚ್ಯಂದ ಬಾಹಮೇಷ್ಠಿಕ್ಕಾತ್ಮವನೆ ಪಡೆಯುವನು || ೬ ||

ఉత్సుష్ట సింయజరితః బయంపరికవాఽ చ గురుభారత్ |
యః విదరతి స్ఫుజ్యందం పాపం గజ్యకి భవతి మిథ్యతప్నమ్ || ९ ||

అథః :— యావను మునియాగి ఉత్సుష్ట సింయజ సమాన నిభ్రయానాగి ఆజరణ మాడుత్తానే మత్తు అధిక పరికుమ ఎందరి తపశ్చరణ నొదలాద శ్రీయా వికీషగళింద యుక్తినిద్దానే రూగాల గురువిన భార ఎందరి దొడ్డ చదస్యరూపనిద్దానే, సంఘద నాయకనేనిసికోళ్తుత్తానే, ఆదరి జిన శూత్రదింద చ్యుతనాగి స్ఫుజ్యందవాగి ప్రవతీషుత్తిద్దరి అనను పాపక్షేనే ప్రాప్తినాగుత్తానే మత్తు మిథ్యతక్కు స్తుతినాగుత్తానే.

భావాథః :— యావను ధముద నాయకతపనన్న స్వీకరిసి-గురువాగి నిభ్రయినిరువను తపశ్చరణ నొదలాదవుగళింద దొడ్డ ననేనిసికోండు తప్ప సంప్రదాయవన్న నడిసుత్తానే, జిన శూత్రదింద చ్యుతనాగి స్ఫుజ్యందవాగి ప్రవతీషుత్తిద్దరి ఆ పాపియు మిథ్యాప్యుషుంటే ఇద్దానే అనన సంబంధ కొడ శ్రేష్ఠవిల్ల, ఒళ్తేయదల్ల. || ९ ||

జనశూత్రదల్ల హిగే మోక్ష మాగ్రి హేళిదయిందు ఈగ హేళిత్తారి,—

ఓచ్చేలపూటిపత్రం ఖపతట్టం పరమజిణవరిందేహిం |

పకోళ్తి వి మోక్ష మగోళ్తి సేసా య ఆమగ్నయా సమ్మే || १० ||

నిశ్చేలపాణిపాత్రం ఖపదిష్టం పరమజిణవరేంద్రోః |

పకోణిషి మోక్షమాగ్రిః శేషాత్మ అమాగాః సమే || १० ||

అథః :— ఆ సిశ్చేల ఎందరి వస్తురణిత దిగంబరముద్రుస్తరూప మత్తు పాణిపాత్ర ఎందరి కస్తురూపద పాత్రీయల్ల ఎద్దునింతుకోండు ఆహార మాడువుదు ఈ ప్రకార ఒందు అద్భుతియ మోక్షమాగ్రివన్న తీథంకర పరమదేవరాద జనేంద్రుడు ఖపదేశ పాడిద్దారే ఇదర హోరతాగి అస్య రీతియ మాగ్రిగళ్లపు అమాగ్రివినే.

భావాథః :— యాదు మృగజమ్, వృషద వల్యల, నూలిన బట్టి, దుకూల, రోమవస్తు, నారినబట్టి మత్తు కుల్లినబట్టి ఇత్యాదిగళన్న ఇట్టుకోండు తప్పున్న మోక్షమాగ్రిగళిందు మన్మసుత్తారి మత్తు ఈ కొలదల్ల జనశూత్రదింద చ్యుతరాగిద్దారే, ఆవరు తప్పు ఇట్టేయింద అసేక వేష బథినిద్దారే, కేలవరు త్వీతపస్తవన్నిట్టుకోళ్తుత్తారే, కేలవరు రక్త పస్త, కేలవరు హళది పస్త, కేలవరు నారుబట్టి, కేలవరు కుల్లుబట్టి మత్తు కేలవరు రోను పస్తుదిగశన్న ఇట్టుకోళ్తుత్తారే అనంగే మోక్షమాగ్రివిల్ల, ఏకెందరి జనశూత్రదల్లంతో ఒందు నగ్గ దిగంబరస్తరూప, పాణిపాత్రదల్లి

శరపాత్రత్యేష్టిక్తే శిలపాదేశిందు ముక్తిమాగ్రివనుపదేశిసిదరు |

పరమజిపవరేంద్రుడు ఇదనుశేర్మల్పు అమాగ్రిగళిరువు || १० ||

ಫೋಇನ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದೆ, ಇತರ ಯಾವ ವೇಣಗಳು ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವನ್ನು ಯಾರು ನುನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಏಘ್ಯಾಧ್ಯಾಯಿದ್ದಾರೆ. || ೧೦ ||

ಈಗ ದಿಗಂಬರ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಜೋ೯ ಸಂಜಮೇಸು ಸಹಿಂ ಆರಂಭಪರಿಗ್ರಹೇಸು ವಿರಂ ವಿ |

ಸೋ೯ ಹೋ೯ಜ ವಂದಣೇಂ ಸಸುರಾಸುರಮಾಣಸೇ ಲೋಪ || ೧೧ ||

ಯಃ ಸಂಯುವೇಷು ಸಹಿತಃ ಆರಂಭಪರಿಗ್ರಹೇಷು ವಿರತಃ ಅಷಿ |

ಸಃ ಭವತಿ ವಂದನೀಯಃ ಸಸುರಾಸುರಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ || ೧೨ ||

ಅಥ್ರ :—ಆ ದಿಗಂಬರ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಮುನಿಯು ಇಂದಿಯ-ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ವರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದು, ಪಟ್ಟಕಾಯ ಜೀವಗಳ ಮೇಲೆ ದಯೆದೊರುವುದು, ಸಂಯು ಸಹಿತವಿರುವುದು ಮತ್ತು ಆರಂಭ ಎಂದರೆ ಗೃಹಸ್ಥರ ಎಲ್ಲ ಆರಂಭಗಳಿಂದ ಕಾಗೂ ಬಾಹ್ಯಾಧ್ಯಾಂತರ ಪರಿಗ್ರಹಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತವಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಆದಿ ಶಬ್ದದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತಸಿದ್ಧರೆ ಅವನು ದೇವ-ದಾನವ ಸಹಿತವಾದ ಮನಸ್ಸು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಂದನೆಯೋಗ್ಯಾದ್ದಾನೆ, ಅನ್ಯವೇವಧಾರಿಗಳು ಪರಿಗ್ರಹ-ಆರಂಭಾದಿಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರಾದ ಸಾಖಂಡಿಗಳು (ಕವಟಿಗಳು) ವಂದನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯರಾಗಿಲ್ಲ. || ೧೩ ||

ಈನಃ ಅವರ ಪ್ರಸ್ತುತಿಯ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಜೇ ಬಾವೀಸಪರೀಸಹ ಸಹಂತಿ ಸತ್ತೀಸಪರಿಂ ಸಂಜುತ್ತಾ |

ತೇ ರೋಂತಿ ವಂದಣೇಯಾ ಕಮ್ಮಕ್ಕಾಯಣೇಜ್ಜ್ಞರಾಸಾಹೂ || ೧೪ ||

ಯೇ ದ್ವಾವಿಂತಕಿಪರೀಷಹಾಽ ಸಹಂತೇ ಶಕ್ತಿಶಕ್ತಿ ಸಂಯುಕ್ತಾ |

ತೇ ಭವಂತಿ ವಂದನೀಯಾಃ ಕಮ್ಮಕ್ಷಯೇಸಿಜರಾಸಾಧವಃ || ೧೫ ||

ಅಥ್ರ :—ಯಾವ ಸಾಧು ಮುನಿಗಳು ತಮ್ಮ ನೂರಾರು ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರಾಗುತ್ತ ಕ್ಷಮಿ, ತ್ವಂ ಮೊದಲಾದ ಇಪ್ಪತ್ತಿರು ಪರಿಷಹಗಳನ್ನು ಸಹನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕಮ್ಮಗಳ ಕ್ಷಯರೂಪವಾದ ನಿಜರೆ ಯನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಿದ್ದಾರೆ ಆ ಸಾಧುಗಳು ವಂದನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯರಿದ್ದಾರೆ.

ಯಾವನು ಸಂಯುವಿಯುಕ್ತ ಮೇಣಾರಂಭ ಪರಿಗ್ರಹದಿ ವಿರಕ್ತವಿರುವನು |

ಅವನು ದೇವರಾನವ ಸಹಿತ ಮನಸ್ಸು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಂದ್ಯವಿರುವನು || ೧೦ ||

ದ್ವಾವಿಂತಕಿ ಪರಿಷಹ ಸಹಿತವನು ಶಕ್ತಿಶಕ್ತನಂಯಿಕ್ಕಾವಿರುವನು |

ತವೇ ಕಮ್ಮಕ್ಕಾಯ ಮೇಣಿಜರೆಯಲಿ ನಿಖಳನಾರಾಮುವಿವಂದ್ಯವಿರುವನು || ೧೧ ||

ಭಾವಾಧರ : ಯಾರು ಅಧಿಕಶಕ್ತಿಯ ಧಾರಕರಾದ ಸಾಧುಗಳಿಂದ್ದಾರೆ ಅವರು ಪರಿವರ್ಯಾಪ್ತನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಾರೆ, ಪರಿವರ್ಯಾಪ್ತಗಳು ಬಂದವೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪದದಿಂದ ಚ್ಯಾತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಕರುಂಗಳ ನಿರ್ಜರೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅವರು ವಂದನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. || ೮ ||

ಆ ದಿಗಂಬರ ಮುದ್ರೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ಯಾರು ವಸ್ತ್ರಧಾರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಸಮೃದ್ಧಕರನ್-ಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಇಚ್ಛಾಕಾರಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರಿದ್ದಾರೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಅವಸೇನಾ ಜೀ ಲಿಂಗಿ ದಂಸಣಾಣೀಣ ಸಮ್ಮಂಜುತ್ತಾ |

ಜೀಲೀಣ ಯ ಪರಿಗಳಿಯಾ ತೇ ಭಣೆಯಾ ಇಚ್ಛಾಂಜ್ಞಾ ಯ | || ೯ ||

ಅನಶೇಷಾ ಯೇ ಲಿಂಗಿನಿಃ ದರ್ಶನಜ್ಞಾನೀನ ಸಮೃದ್ಧಾ ಸಂಯುಕ್ತಾ |

ಜೀಲೀಷ ಜ ಪರಿಗ್ರಹಿತಾಃ ತೇ ಭಣೆತಾ ಇಚ್ಛಾಕಾರಯೋಗ್ಯಾಃ | || ೧೦ ||

ಭಾವಾಧರ :—ದಿಗಂಬರ ಮುದ್ರೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ಆ ಉದ್ದೇಶ ಲಿಂಗ ವೇಷ ಸಂಯುಕ್ತರಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಾ ಸಹಿತ ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನ ಸಂಯುಕ್ತರಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ನಸ್ತಿದಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿತರಿದ್ದಾರೆ, ವಸ್ತ್ರಧಾರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಇಚ್ಛಾಕಾರಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾವಾಧರ :—ಯಾರು ಸಮೃದ್ಧಕರನ ಜ್ಞಾನ ಸಂಯುಕ್ತರಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪೃಷ್ಟ ಶರ್ವಕರ ವೇಷ ಧಾರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಒಂದು ವಸ್ತ್ರಮಾತ್ರ ಪರಿಗ್ರಹವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಇಚ್ಛಾಕಾರ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರಿರುವುದರಿಂದ ‘ಇಚ್ಛಾಮಿ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ, ಅವೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ‘ಇಚ್ಛಾಮಿ’ ಕಬ್ಬದ ಅಧರವಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಇಚ್ಛಾಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಜಿನಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. || ೧೧ ||

ಈ ಇಚ್ಛಾಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಶ್ರಾವಕನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಇಚ್ಛಾಯಾರಮಹಂತ್ರಂ ಸುತ್ತು ತಿಂ ಜೋ ಯ ಭಂಡವ ಕಮ್ಮಂ |

ತಾಣೀ ಬ್ರಿಯಸಮ್ಮತ್ರಂ ಪರಲೋಯಸುಹಂಕರೋ ಹೋದಿ | || ೧೨ ||

ಇಚ್ಛಾಕಾರಮಹಾಧರಂ ಸೂತ್ರಸ್ಥಿತಃ ಯಃ ಸ್ವಾಟಿಂ ಕೃಜತಿ ಕರುಂ |

ಸಾಫಿನೇ ಸ್ಥಿತಸಮ್ಮತ್ರಃ ಪರಲೋಕಸುಖಿಂಕರಃ ಭವತಿ | || ೧೨ ||

ಅವಶೇಷ ಲಿಂಗಿಗಳವರು ಸಮೃದ್ಧಾದರಣ ಇಂದಿಂ ಸಂಯುಕ್ತಿರಿದ್ದು |

ಅ ವಸ್ತ್ರದಿಂ ಪರಿಗ್ರಹಿತರಿದ್ದವರು ಇಚ್ಛಾಕಾರಕೆ ಯೋಗ್ಯರಿರುವರು | || ೧೩ ||

ಯಾವನು ಸೂತ್ರಸ್ಥಿತ ಸಮೃದ್ಧಕ ಹಣಿತವಿದ್ದು ಕರುಂಗಳ ತ್ಯಜಿಸುವನು |

ಅವನು ‘ಇಚ್ಛಾಮಿ’ ಯೋಗ್ಯನಿದ್ದು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖವ ಪಡೆಯಲಿವನು | || ೧೪ ||

ಅರ್ಥ :—ಯಾವ ಪುರುಷನು ಜನಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ತೋರಗೊಳ್ಳತ್ತ ಇಚ್ಛಾಕಾರ ಶಬ್ದದ ಮುಹಾನೆ ಮುಖ್ಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನ ಎಂದರೆ ಶ್ರುವಕನೆ ಭೇದರೂಪವಾದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತೋರಗೊಳ್ಳತ್ತ ಸಮ್ಮುಕ್ತ ಸಹಿತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ, ಆರಂಭ ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಪರಶೀಕರಿಸಲ್ಲಿ ಸುಖಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಉತ್ಪನ್ನ ಶ್ರುವಕನಿಗೆ ಇಚ್ಛಾಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಆದರೆ ಯಾವನು ಇಚ್ಛಾಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಸೂತ್ರದ ಅನುಸಾರ ಸಮ್ಮುಕ್ತ ಸಹಿತಿಸಿದ್ದ ಆರಂಭ ಮೊದಲಾದ ಪುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನ ಶ್ರುವಕನಾಗುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಪರಶೀಕರಿಸಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗದ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. || ೧೫ ||

ಯಾವನು ಇಚ್ಛಾಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಧರ್ಮದ ಆಚರಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಅಹ ಪುಣ ಅಪ್ಯಾ ಉಚ್ಚದಿ ಧರ್ಮಾಭಿಂ ಕರೇಽ ಉರವನೇಸಾಭಿಂ |

ತಹ ವಿಂ ಪಾವದಿ ಸಿದ್ಧಿಂ ಸಂಸಾರತ್ವೋ ಪ್ರಾಣೋ ಭಣದ್ವೋ || ೧೬ ||

ಅಥ ಪುನಃ ಆತ್ಮಾನಂ ನೇಷ್ಪತಿ ಧರ್ಮಾಭಾ ಕರೋತಿ ನಿರವಕೀಭಾನಾ |

ತಥಾಂ ನ ಸ್ತರ್ವಾತ್ಮೋತಿ ಸಿದ್ಧಿಂ ಸಂಸಾರಃ ಪುನಃ ಭಣತಃ || ೧೭ ||

ಅರ್ಥ :—‘ಅಥ ಪುನಃ’ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವು ಹಿಗ್ರಿದೆ—ಯಾವನು ಇಚ್ಛಾಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಆಚರಣಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗಸುಖ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆಂದು ಮೊದಲನೇ ಗಾಥಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳತ್ತು, ಆದನ್ನೇ ಈಗ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಚ್ಛಾಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಅರ್ಥವು ಆತ್ಮಾನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿದೆ, ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ರುಚಿಮಾಡುವುದಿದೆ ಯಾವನು ಇದನ್ನು ಇಸ್ಯಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಧರ್ಮದ ಸಮಸ್ತ ಆಚರಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಿದ್ಧಿ ಎಂದರೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವವನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಇಚ್ಛಾಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಅರ್ಥವು ತನ್ನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿದೆ, ಆದರೆ ಯಾವನಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ರುಚಿರೂಪವಾದ ಸಮ್ಮುಕ್ತ ವಿಭಿನ್ನ ಅವನ ಸಮಸ್ತ ಮುನಿ-ಶ್ರುವಕರ ಆಚರಣರೂಪವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಾಗಿಲ್ಲ. || ೧೮ ||

ಈಗ ಇದರದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ದೃಢಮಾಡಿ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ,—

ಏಷಣ ಕಾರಣೇಽ ಯಂ ತಂ ಅಪ್ಯಾ ಸದ್ಯಹೇಯ ತಿವಿಹೇಽ |

ಜೀಽ ಯಂ ಲಹೇಯ ಮೋಕ್ಷಂ ತಂ ಜಾಣಿಜ್ಞಹ ಪರಯತ್ತೇಽ || ೧೯ ||

ಆದರೆ ಆತ್ಮವನು ಇಚ್ಛಾಸದೆ ಬೇಕಾದರೆಇಷ ಧರ್ಮಗಳ ಮಾಡರಿ |

ಆದರವನು ಸಿದ್ಧಿಯನು ಪಡೆಯದೆ ಮತ್ತೆ ಸಂಸಾರದೊಳು ಸುತ್ತುವಣು || ೧೯ ||

ಈ ಕಾರಣದಿ ನೀವು ಆತ್ಮನ ಕ್ರಿಯೆಮಾಡಿರಿ ವಣವಜವಕಾಯಾದಿಂದ |

ಈ ಕಾರಣದಿ ಮೋಕ್ಷಪಡೆಯಿರಿ, ತೀರ್ಥಯಿರಿ ಆತ್ಮವನ ಪ್ರಯತ್ನಿಂದ || ೨೦ ||

పతేన కారణేన చ తం ఆత్మానం శ్రద్ధత్త త్రవిధీన |

యీనే చ లభధ్యం నోక్షం తం జానిశ ప్రయిత్తేన || १६ ||

అథ: — యావను ఆత్మనన్న ఇష్ట మాడుపుదిల్ల అవనిగే సిద్ధి యిల్లవేందు మొదలు హేళిదే; ఇదే కారణదింద ఎల్పీ భవ్య జివేరుగళే! తావు ఆ ఆత్మన శ్రద్ధ వూడిరి, అవన నంబుగే మాడిరి, మన—వచన—శాయదింద స్వరూపదల్లి రుజమాడిరి, ఈ కారణదింద నోక్ష వన్న పదెయిరి, మత్తు యావుదరింద నోక్ష పదెయుత్తారే అదన్న ప్రయిత్తపూఫకవాగి ఎల్ల ప్రకార ఉద్యమవాడి తిలదుకొల్పరి. (భూవ సాముదద రానే గాధీయల్లూ ఈ మాతిదే)

భావాథ: — యావుదరింద నోక్ష పదెయుత్తారే అదన్నే తిలదుకొల్పబేకు, శ్రద్ధ మాడ-బేచేంబుదు ముఖ్య ఖసదేకవిదే. ఇతర ఆంబరగళింద ప్రయోజనవేసిదే?—ఎంబుదాగి తిలదు-కొల్పబేకు. || १६ ||

జినసూత్రవన్న తిలదుకొల్పవంథ మునిగళిద్దారే అవర స్వరూపవన్న పునః దృఢపడిసఃవుద-శ్యామ ఈగ హేళుత్తారే,—

బాలగ్గ కోణిమేత్తం పరిగహగవణం ఈ దోష సాయంతం |

భుంజీఇ పాణిపత్రే దిణ్ణణ్ణం ఇక్కఠాణామిం | || १७ ||

బాలాగ్గ కోణిమూత్రం పరిగ్రహగవణం స భవతి సాధూనామ్ |

భుంజీఇ పాణిపత్రే దత్తమన్యేన ఏకస్తానే || १७ ||

అథ: — సాధువిగే కేతద అగ్రభాగద కోణి ఎందరే ఆణుమాత్రవూ పరిగ్రహద గ్రహణవు ఇరువుదిల్ల, ఒందువేళ స్వల్పపూ పరిగ్రహవిల్లదిద్దరే ఆహార హేగే మాడుత్తారెంబ ఆకంచేయు ఇల్లి ఖత్తున్నవాగుత్తాదే, అదర సవాధాన మాడుత్తారే—ఆహార మాడుత్తారే అదు పాణిపత్ర (కరపాతర) తమ్మ క్షేగళల్లియే భోజన మాడుత్తారే, అదు కొడ ఇతరరు కొడప్పట్ట కేవల ప్రాసుక అన్నవన్నే తేగెదుకొల్పత్తారే, అదూ ఒందు స్తోందల్లియే తేగెదుకొల్పత్తారే పునః పునః తేగెదు-కొల్పువుదిల్ల, మత్తు బేరి బేరి స్తోంగళల్లూ తేగెదుకొల్పువుదిల్ల.

భావాథ: — ఆ మునిగళు ఆయారపన్నే ఇతరరు కొడప్పట్ట ప్రాసుక యోగ్య సిద్ధోఽప అన్న మాత్రవన్న ఒందుబారి తగెలుహోత్తినల్లి తమ్మ క్షేగళల్ల తేగెదుకొల్పత్తారెందమేళే అవరు అన్న పరిగ్రహవన్న ఏతక్కాగి గ్రహణ మాడువరు? ఎందరే గ్రహణ మాడువుదిల్ల, జినసూత్రదల్ల ఈ ప్రకారద మునిగళన్న హేళద్దారే. || १८ ||

అల్ప పరిగ్రహవన్న గ్రహణమాడిదరే అదరల్లి దోషవేసిదేయింబుదన్న ఈగ తిళిసొదుత్తారే,—

పరిగ్రహ గ్రహణవిరువుదిల్ల శాధువిగే బాలాగ్గ కోణిమూత్ర |

కరపాత్రదరే పరిత్త భోజనమోందే శ్రావదరే మాపంవరు || १८ ||

ಜಹಜಾಯರೂವಸರಿಸೋ ತಿಲತುಸಮೇತ್ತಂ ಇಗಿಹದಿ ಹತ್ತೇಂಸಂ ।

ಜಿ ಲೇಂ ಅಪ್ಪಬಹುಯಂ ತತ್ತೋ ಪ್ರಣ ಜಾಜಿ ಗೋಽಿದವರ್ ॥ ೧೮ ॥

ಯಥಾಜಾತರೂಪಸದೃಶಃ ತಿಲತುಷವನಾತ್ರಂ ನಗ್ರಹಾಳಿ ಹಸ್ತಯೋಃ ।

ಯೆದಿ ಲಾತಿ ಅಲ್ಪಬಹುಕಂ ತತಃ ಪ್ರಸಃ ಯೋತಿ ನಿಗೋಽಿದವರ್ ॥ ೧೯ ॥

ಅಥ್ರ :—ಮುನಿಯು ಯಥಾಜಾತರೂಪಸಿದ್ಬಾನೆ ಹೇಗೆ ಬಾಲಕನ್‌ಜನ್ಮದಿಂದಲೇ ನಗ್ರರೂಪಸಿರುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೆಯೇ ನಗ್ರರೂಪ ದಿಗಂಬರ ಮಾದ್ರಯ ಧಾರಕನಿದ್ಬಾನೆ, ಅವನು ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಾನ ವರದಿನವ್ಯ ಕೂಡ ಏನನ್ನೂ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಒಂದುವೇಳೆ ಏನನ್ನೂದರೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಮುನಿಯು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಿಗೋಡದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾಥ್ರ :—ಯಥಾಜಾತರೂಪಸಾದ ದಿಗಂಬರ ಸಿಗ್ರಂಥಿಸಿಗೆ ಮುನಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆಗಿಯೂ ಕೂಡ ಏನನ್ನೂದರೂ ಪರಿಗ್ರಹವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಇವನಿಗೆ ಜಿನಸೋತ್ತರದ ಕ್ರಿಂದೆಯಿಲ್ಲ, ಮಿಥ್ಯಾದ್ವಷ್ಟಿಯಿರುವುದರಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮದ ಘಳವು ನಿಗೋಡವೇ ಇದೆಯೆಂದು ಶಿಳಯಬೇಕು, ಕಥಂಚಿತ್ತೊಂದಿನವ್ಯ ತಪಶ್ಯರಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಶುಭರ್ಹಮಂಪು ಕಟ್ಟಿ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೂ ಕೂಡ ಪ್ರಸಃ ಏಕೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರಕ್ಷೇ:—ಮುನಿಗೆ ಶರೀರವಿದೆ, ಆಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಕಮಂಡಲು—ಸೀಂಭಿ—ಪ್ರಸ್ತುತಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ತಿಲತುಪ ಮಾತ್ರದವ್ಯಾ ಇಡಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಆದು ಹೇಗೆ?

ಉತ್ತರ :—ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮದ್ವಷ್ಟಿಯಾಗಿ ರಾಗಭಾವದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತನ್ನ ವಿಷಯ ಕ್ಷಾಯದ ಪುಷ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಈ ಸಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಯಾವುದನ್ನೂ ಅಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದರ ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಸಂಯಮವುದ ಸಿಮಿತ್ತದ್ವಂತೂ ಸರ್ವಧಾ ಸಿನೇಧಿವಿಲ್ಲ. ಶರೀರವನ್ತೂ ಆಯುಷ್ಯವಿರುವವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುರೂ ಕೂಡ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ, ಇದರಂತೂ ಮನುತ್ತವೇ ಬಿಡುತ್ತದೆ ಆದುದರಿಂದ ಆದರ ನಿಷೇಧವನ್ನೇ ಮಾಡಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಶರೀರವಿಚ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಆಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸಾಮಾಂತರ್ಯವೇ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಅಗ ಸಂಯಮವು ಸಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಗ್ಯ ಆಹಾರವನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶರೀರದಿಂದ ರಾಗರಹಿತರಾಗುತ್ತ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಶರೀರವನ್ನು ಸಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಯಮ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಮಂಡಲು ಇದು ಬಾಹ್ಯಕೌಟಿಂಗ್ ಉಪಕರಣವಿದೆ, ಒಂದುವೇಳೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುದಿದ್ದರೆ ಮಲಮಂತ್ರಗಳ ಅಶುಚಿತ್ವದಿಂದ ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಭಕ್ತಿ ಪಂದನೇಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವರು ಮತ್ತು ಅದು ಲೋಕನಿಂದ್ಯವಿದೆ. ಸೀಂಭಿಯು ದಯಿಯ ಉಪಕರಣವಿದೆ, ಒಂದುವೇಳೆ ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುದಿದ್ದರೆ ಜೀವಸಂಪಿತವಾದ ಭೂಮಿ ಮೂಲದಾದವುಗಳ ಪ್ರತಿಲೇಖನವನ್ನು ಯಾವುದರಿಂದ ಮಾಡುವರು. ಪುಸ್ತಕವು ಜಾಳಿನದ ಉಪಕರಣ ನಿದಿ, ಒಂದುವೇಳೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುದಿದ್ದರೆ ಪರಿಸರ-ಪಾರಿಸಿಗಳು ಹೇಗಾಗುವನ್ನು. ಈ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು

ಒಂದೆ ಜರಿಸಿದಂಥರೂಪ ತಿಲತುಪಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಕ್ಯಾರ್ಬನ್ ।

ಒಂದುವೇಳೆ ಅಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ ಗ್ರಹಿಸಿದರವನು ನಿಗೋಡದರೆ ಹೋಗುವನು ॥ ೨೦ ॥

ಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡ ಮನುತ್ತೆಸ್ತುರ್ವರ್ಕವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗಭಾವವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಕಾರ-ವಿಕಾರ ಪರಿಜ-ಪಾಠಳದ ಕ್ರಿಯಾಯುಕ್ತತೆಯು ಎಲ್ಲಿರುವರಿಗೆ ಇರುವುದು ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಕೇವಲಜ್ಞನವೂ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಬ್ಬಿ ಶರೀರದ್ವಾರಾ ಸರ್ವಧಾ ಮನುತ್ತೆ ಬಿಟ್ಟು ಧ್ಯಾನಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರೆ, ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾದರೆ ಆಗ ಪರಮ ನಿಗ್ರಂಥ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ, ಆಗ ಶ್ರೀತೇಯನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿದ ಮುನಿರಾಜನಿಗೆ ಕೇವಲಜ್ಞನವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ, ಅನ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಸಹಿತವಿರುವವರಿಗೆ ಕೇವಲಜ್ಞನವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ನಿಗ್ರಂಥತೆಯು ಮೊಕ್ಕವಾಗಿವೆಂದು ಜಿನಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಭವಸ್ಯಾತಿಯು ಪ್ರೋಂವಾದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲಜ್ಞನವಾಗುತ್ತದೆಯಿಂದು ಶ್ರೀತಾಂಬರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಇದರೆ ಈ ಹೇಳುವಿಕೆಯು ಏಷಿಯಿದೆ, ಇದು ಜಿನಸೂತ್ರದ ವಚನವಿಲ್ಲ, ಶ್ರೀತಾಂಬರರು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸೂಕ್ತಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರಬೇಕು. ನಿಂವು ಹೇಳಿರುವುದಂತೂ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರ್ಗವಿದೆ, ಅಪವಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುತ್ವದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದೆಯಿಂದು ಶುನಿಸಿ ಶ್ರೀತಾಂಬರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಿಂವು ಹೇಗೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕರಣ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಹಾಗೆ ವಸ್ತುದಿಗಳೂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕರಣವಿವೆ. ಹೇಗೆ ಕ್ಷಮಿಯು ಬಾಧಿಯನ್ನು ಆಕಾರದಿಂದ ದೂರವಾಡಿ ಸಂಯಮ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಶಿತ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಬಾಧಿಯನ್ನು ವಸ್ತುದಿಗಳಿಂದ ದೂರವಾಡಿ ಸಂಯಮ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ; ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವೇಸಿದೆ? ಇದರಭೂತ ಮೊಡ್ಡೆ ಮೊಷೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಾಮವಿಕಾರವು ಉತ್ಪನ್ನವಾದಮೇಲೆ ಸ್ತ್ರೀ ಸೇವನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಇದರಲ್ಲಿನು ಮೊಷೆವದಯಿಂದು ಕೇಳಿದಂತಿದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದು ಯಾಕ್ತುವೆಲ್ಲ.

ಕ್ಷಮಿಯು ಬಾಧಿಯನ್ನುಂತೂ ಆಕಾರದಿಂದ ಮೂರ ಮಾಡುವುದು ಯಾಕ್ತುವಿದೆ, ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ದೇಹವು ಅಶ್ವಾವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಮನುತ್ತು ಬಿಟ್ಟುಹೋಡಿರೆ ಅಪಘಾತದ ಮೋಷ ಬರುತ್ತದೆ, ಇದರೆ ಶಿತಾದಿ ಬಾಧಿಗಳಿಂತೂ ಅಲ್ಪವಿದ್ದು ಇವಂತೂ ಜ್ಞಾನಾಭ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧನದಿಂದಲೇ ದೂರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಪವಾದ ಮಾರ್ಗ ಹೇಳಿದೆ ಅಪಂತೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಮುನಿಪದವು ಉಳಿಯುವಂಥ ಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡುವುದು ಅಪವಾದ ಮಾರ್ಗವಿದೆ, ಆದರೆ ಯಾವ ಪರಿಗ್ರಹದಿಂದ ಹಾಗೂ ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಮುನಿಪದವು ಭ್ರಷ್ಟವಾಗಿ ಗೃಹಸ್ಥರ ಸಮಾನವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು ಅದಂತೂ ಅಪವಾದ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ, ದಿಗಂಬರಮುದ್ರೆ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಕರುಂಡಲು, ಹಿಂಭದೊಡನೆ ಆಹಾರ-ವಿಕಾರ ಉಪಕರಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವುದು ಅದು ಅಪವಾದ ಮಾರ್ಗವಿದೆ ಮನುತ್ತು ಎಲ್ಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಧ್ಯಾನವೆಂದ್ದು ಶುದ್ಧೇ ಪಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾರ್ಗಮಾರ್ಗವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ; ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಮುನಿಪದವು ತಮಿಂದ ಸಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ ವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಧಿಲಾಜಾರದ ಪ್ರೇರಣೆ ಮಾಡುವುದು? ಮುನಿಪದದ ಸಾಮಧ್ಯವಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ಶ್ರವಣಧರ್ಮದ್ವೇ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಇದರಿಂದಲೇ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಜಿನಸೂತ್ರಮೇಲೆ ಯಥಾರ್ಥ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಡುವುದರಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಯಿದೆ, ಇದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸಂಖಾರ ಮಾರ್ಗವಿದ್ದು ಹೋಕ್ಕು ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. || ೧೮ ||

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇದರದೇ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ,—

ಜಸ್ತ ಪರಿಗ್ರಹಗಹಣಂ ಅಪ್ಯಂ ಬಹುಯಂ ಚ ದವಳ ಲಿಂಗಸ್ತ ।

ಸೋ ಗರಹಿಲು ಜಿಣವರ್ಯಾಂತೇ ಪರಿಗಹರಹಿಂ ಓರಾಯಾರೋ ॥ ೧೯ ॥

ಯಂತ್ರ ಪರಿಗ್ರಹಗಹಣಂ ಅಪ್ಯಂ ಬಹುಕಂ ಚ ಭವತಿ ಲಿಂಗಸ್ತ ।

ಸ ಗಹ್ಯಃ ಜಿನವಚನೇ ಪರಿಗ್ರಹರಹಿತಃ ನಿರಾಗಾರಃ ॥ ೧೯ ॥

ಅಧ್ರ :— ಯಾವ ಮತದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗದ ಆ ವೇದದ ಪರಿಗ್ರಹವನ್ನು^{*} ಅಪ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದೆ ಆ ಮತವು ಮತ್ತು ಅದರ ಕ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ ಪುರುಷನು ಗೋತ್ತನಿದ್ದಾನೆ, ಸಿಂದಾ ಯೋಗ್ಯನಿದ್ದಾನೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಜನವುತದಲ್ಲಿ ಪರಿಗ್ರಹ ರಹಿತನೇ ನಿರಾಗಾರನಿದ್ದಾನೆ, ನಿದೋಽಷ ಮುನಿಯಿದ್ದೀ ನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಭಾವಾಧ್ರ :— ತ್ಯೇತಾಂಬರ ಮೊದಲಾದವರ ಕ್ಲೀತ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಮೌಳಗೆ ಅಪ್ಯ-ಅಧಿಕ ಪರಿಗ್ರಹದ ಗ್ರಹಣ ಹೇಳಿದೆ, ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಅದರ ಕ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವರು ಸಿಂಧ್ಯಾರಿದ್ದಾರೆ. ಜನವಚನದಲ್ಲಿ ಪರಿಗ್ರಹ ರಹಿತನಿಗೇ ನಿದೋಽಷ ಮುನಿಯಿಂದು ಹೇಳಿದೆ. ॥ ೧೯ ॥

ಜಿನವಚನದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಮುನಿಯು ವಂದನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಿದ್ದಾನ್ನಿಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಪಂಚಮಹವ್ಯಯಜಾತ್ಯೋ ತಿಹಿಂ ಗುತ್ತಿಹಿಂ ಜೋ ಸ ಸಂಜದೋ ಹೋಽಕಃ ।

ಉಗ್ರಂಥಮೋಕ್ಷಮಗೋ ಸೋ ಹೋಽದಿ ಹು ವಂದಣಿಜೋ ಯ ॥ ೨೦ ॥

ಪಂಚಮಹಾವ್ಯಯಾತ್ಯುಕ್ತಃ ತಿಸ್ಯಭಿಃ ಗುಸ್ತಿಭಿಃ ಯಂ ಸ ಸಂಯಾತೋ ಭವತಿ ।

ನಿಗ್ರಂಥಮೋಕ್ಷಮಾಗರಃ ಸ ಭವತಿ ಹಿ ವಂದನೀಯಃ ಚ ॥ ೨೦ ॥

ಅಧ್ರ: ಯಾವ ಮುನಿಯು ಪಂಚಮಹಾವ್ಯತಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತಸಿರುವನು ಮತ್ತು ಮೂರು ಗುಸ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಂಯುಕ್ತಸಿರುವನು ಆವನು ಸಂಯಮಿಯಿದ್ದಾನೆ ಸಂಯಮವಂತನಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ನಿಗ್ರಂಥ ಮೋಕ್ಷಮಾಗರ ಸಿದ್ಧಾನ್ನನೆ ಅಲ್ಲಿದೆ ಆವನೇ ಸ್ವಾಷಾವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಭಾವಾಧ್ರ :— ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ, ಅಸ್ತ್ರೀಯ, ಬ್ರಹ್ಮಚಯ್ ಮತ್ತು ಅಪರಿಗ್ರಹ ಈ ಬದು ಮಹಾ ವೃತಗಳಿಂದ ಸಹಿತನಿದ್ದಾನೆ, ಮತ್ತು ಮನ, ವಚನ, ಕಾಯಂರೂಪದ ಮೂರು ಗುಸ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಹಿತನಿದ್ದಾನೆ ಆವನು ಸಂಯಮಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಆವನು ನಿಗ್ರಂಥ ಸ್ವರೂಪನಿದ್ದಾನೆ, ಆವನೇ ವಂದನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ಮತದಿ ಪರಿಗ್ರಹದ ಗ್ರಹಣವಲ್ಲಿಸ್ತು ಇರುವರು ಶಾಧುವಿಗೆ ।

ಆ ಮತನಿಂದ್ವಿದೆ ಜಿನವಚನದಿ ಮುನಿವಿಷ್ಟಿಗ್ರಹಿಂದಿಯಿರುವನು ॥ ೨೧ ॥

ಈದು ಮಹಾವೃತಯುಕ್ತ ತ್ರಿಗುಸ್ತಿಸಹಿತವಿದ್ಯುದೆ ಸಂಯಾತವಿರುವರು ।

ಆದುವೆ ನಿಗ್ರಂಥಮೋಕ್ಷಮಾಗರವಿದ್ಯುದುವೆ ವಿಜಿದಿ ವಂದವೆ ಯೋಗ್ಯವಿದೆ ॥ ೨೧ ॥

యెవను ఆల్ప స్ఫ్ల్ప, పరిగ్రహవన్ను ఇట్టుకొల్పుత్తానే ఆవను మహావృత్తియీల్ల, సంయుఖ్యిల్ల,
ఇవను మోక్షమాగ్రణిల్ల మత్తు గృహస్థున సమాన కూడ ఇల్ల. || २० ||

పూచ్ఛేక్తే ఒందు వేషవన్నుండూ మునియుదు హేళుతు, ఇన్ను ఎరడనేయ వేషవు
ఉత్స్థష్ట శ్రువకశను అదు హిగిదెయేందు ఈగ హేళుత్తారే,—

దుజయం చ ఉత్త లింగం ఉళ్ళట్టుం అవరసావయాణం చ |

భీక్షుం భమేఇ పత్రే సమిదీభాసేణ మోణేణ || २१ ||

ద్వితీయం చోక్తుం లింగం ఉత్స్థష్టుం అవరక్తువచాణాం చ |

ఉత్సాం భ్రమతి సాత్రే సమితిభావయూ వ్యాసేన || २२ ||

ఆఘ్రా : - ఎరడనేయ లింగవు ఎందరే ఎరడనేయ వేషవు ఉత్స్థష్ట శ్రువకశను, ఆవను
గృహస్థున్ల ఈ ప్రకార ఉత్స్థష్ట శ్రువకశను హేళిదే, ఆ ఉత్స్థష్ట శ్రువకశను హన్మోందనే ప్రతిమేయ
ధారకున్నిద్దానే, ఆవను భ్రమణ మాడి భుక్కియు ముబాంతర భోజన మాడువను మత్తు పత్రే
ఎందరే సాత్రీయల్లి భోజన మాడువను కాగొ క్షేయల్లి భోజన మాడువను మత్తు సమితిరూపవాగి
ప్రవతీసుత్త భాషాసమితి రూపవాగి మాత్రాడువను ఆఘ్రవా వ్యాసదింద ఇరువను.

భూవాఘ్రా : - ఒందంతూ మునియ యథాఽఽతరూపవన్ను హేళిదే మత్తు ఎరడనేయదు ఈ
ఉత్స్థష్ట శ్రువకశను హేళిదే, ఆవను హన్మోందనేయ ప్రతిమేయ ధారకునాద ఉత్స్థష్ట శ్రువక
న్నిద్దానే, ఆవను ఒందు నస్తు కాగొ కౌపిన మాత్ర ధారణ మాడుత్తానే మత్తు భుక్కియింద
భోజన మాడుక్తానే, సాత్రీయల్లి కూడ భోజన మాడుత్తానే అదరంకి కరపాత్రదల్లి కూడ
భోజన మాడుత్తానే, సమితిరూప వశవన్ను హేళుత్తానే ఆఘ్రవా వ్యాస కూడ ఇరుత్తానే, ఈ
ప్రకార ఇదు ఎరడనేయ వేషవిదే. || २३ ||

ఈగ మూరణేయదాద స్త్రీలింగవన్ను హేళుత్తారే,—

లింగం జ్తీణ రవది భుంజజ పిండం సుకుయశాలమ్మ |

అజ్ఞియ వి ఏక్షువత్తా వత్తావరణేణ భుంజేది || २४ ||

ఎరడనేయలింగవను ఉత్స్థష్ట శ్రువకశనేందు హేళిదే కాశవది |

తిరుగి శఢాత్ర భుక్కిమాడువను మాపినయుక్త విల్లువే వాక్క మీతియిం || २५ ||

స్త్రీయర లింగఫ్లోందిద్దు అవరు దివకేణుంబారి భోజన మాడువరు |

ఆయుంకీయిద్దుందు వశ్చ ధరికువరు వశ్చవత్త తిఱి మాడువరు || २६ ||

ಲಿಂಗಂ ಸ್ತ್ರೀನಾಂ ಭವತಿ ಭುಂಕ್ತೇ ಸಿಂದಂ ಸ್ನೇಹ ಕಾಲೇ ।

ಅಯಾರ ಅಪಿ ನಿಕನಸ್ತ್ರಾ ವಸ್ತ್ರಾವರಣೇನ ಭುಂಕ್ತೇ ॥ ೨೨ ॥

ಅಥ:—ನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುವುದು, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿರುವುದು, ಅಯ್ಯಕೆಯಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಒಂದು ವಸ್ತ್ರಧಾರಣ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಸ್ತಿದ ಅವರಣಬಹಿತ ಮಾಡುವುದು, ನಗ್ನವಾಗಿರುವುದು. ಹೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಿಂಗವಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾಥ:—ಸ್ತ್ರೀಯು ಅಯ್ಯಕೆಯೂ ಇರುವುಳು ಮತ್ತು ಕ್ಷಮಿಕೆಯೂ ಇರುವುಳು, ಆದರೆ ಅವರೆವರು ಭೋಜನವನ್ನು ತೂ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಒಂದೇಖಾರಿ ಮಾಡುವರು, ಅಯ್ಯಕೆಯಿದ್ದರೂ ಅವಕು ಒಂದು ನಸ್ತಿವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿಯೇ ಭೋಜನ ಮಾಡುವುದು, ನಗ್ನವಾಗಿರುವುದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರನೆಯದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಿಂಗವಿದೆ. ॥ ೨೩ ॥

ವಸ್ತ್ರಧಾರಕನಿಗೆ ನೋಕ್ಕವಿಲ್ಲ, ನಗ್ನತೆಯೇ ನೋಕ್ಕ ಮಾರ್ಗವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಇ ವಿ ಸಿಜ್ಞಿ ದಿ ವತ್ತಧರೋ ಜಿಣಸಾಸನೇ ಜಣ ವಿ ಹೋಽಿ ತಿತ್ತಯರೋ ।
ಓಗೋಽಿ ವಿಮೋಕ್ಷಮಗೋಽಿ ಸೇಸಾ ಉಮ್ಮಗ್ಗಯಾ ಸವ್ಯೇ ॥ ೨೪ ॥

ನಾಂ ಸಿಧ್ಯತಿ ವಸ್ತ್ರಧರಃ ಜಿನಕಾಸನೇ ಯಂದ್ಯಾಃ ಭವತಿ ಶಿಥಾಕರಃ ।

ನಗ್ನಃ ವಿನೋಕ್ತನಾಗರಃ ತೇಷಾ ಉನಾಗ್ರಾಕಾಃ ಸವೇ ॥ ೨೫ ॥

ಅಥ:—ನಸ್ತಿವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವಂಥವನು ಪಕ್ಷನಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ನೋಕ್ಕ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಒಂದುವೇಳೆ ಶಿಥಾಕರನಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಗೃಹಸ್ತನಾಗಿ ಉಳಿಯುವನು ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ನೋಕ್ಕ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ದೀಕ್ಷೆ ಸ್ತ್ರೀಕರಿಸಿ ದಿಗಂಬರರೂಪ ಧಾರಣ ಮಾಡಿದಾಗ ನೋಕ್ಕ ಪಡೆಯುವನು. ಏಕೆಂದರೆ ನಗ್ನತೆಯೇ ನೋಕ್ಕ ಮಾರ್ಗವಿದೆ, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಲಿಂಗರೂ ಉನಾಗ್ರಾಕಾವಿವೆಯೆಂದು ಜಿನಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಭಾವಾಥ:—ಶ್ವೇತಾಂಬರ ನೋದಲಾದವರು ವಸ್ತ್ರಧಾರಕನಿಗೂ ಕೂಡ ನೋಕ್ಕ ವಾಗುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅದು ಏಷ್ಟೆಯಾದೆ, ಇದು ಜಿನಮತವಲ್ಲ. ॥ ೨೬ ॥

ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಲಿಂಗವಿಂತ್ಯಾ ಯ ಇತ್ತಿಇಂ ಘಣಂತರೇ ಜಾಹಿಕಾಕ್ಷದೇಸೇಸು ।

ಭಣೆಂ ಸುಹಂಮೋ ಕಾಟ ತಾಸಿಂ ಕಹ ಹೋಽಿ ಪವ್ವಜಾಂ ॥ ೨೭ ॥

ಜಿವಕಾಶವರಿ ಶಿಥಾಕರನಿದ್ದರೂ ವಸ್ತ್ರಧಾರಕನಿಗೆ ಸಿದ್ದಿಯ್ಯಾ ।

ಆ ನಗ್ನತೆಯೇ ನೋಕ್ಕ ಮಾರ್ಗವಿದ್ದು ಉಳಿದೆಲ್ಲವೇ ಉನಾಗ್ರಾಕಾಗಿರುವವು ॥ ೨೮ ॥

ಸ್ತ್ರೀಯ ಯೋನಿಯೊಳು ಸ್ತಾಪಾಂತರದಿ ನಾಥಿಯರಿ ಕ್ಷಮಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಂ ।

ಕಾಯ ಶೇವಗಕನು ದೇಹಿರುವುದರಿಂದಿವರಿಗೆ ರಿಂತ್ತೆ ಮೇಗಾಗುವುದು ॥ ೨೯ ॥

లింగే చ స్త్రీకాం స్తునాంతరే నాభికష్టదేలేషు ।

భణితః సూక్ష్మః చాయః తాసాం కథం భవతి ప్రవుజ్ఞా ॥ ७६ ॥

ఆథ :—స్త్రీయరిగే లింగ ఎందరి యోసియల్లి, స్తునాంతర ఎందరి ఎరడూ మోలిగళ మధ్య బ్రదేశదల్లి మత్తు కష్ట ఎందరి ఎరడూ కంకుళగళల్లి, నాభియల్లి సూక్ష్మకాయ ఎందరి దృష్టిగే ఆగోచరవాద జీవగళరుత్తమేదు హేళిద్దారే, ఆదుదరింద ఈ స్తుకారవాగిరున స్త్రీయరిగే ఐప్రవుజ్ఞ ఎందరి దిక్షేయు హేగాగుపుదు ?

భావాథ :—స్త్రీయరిగే యోసి, స్తున, కంకుళ మత్తు నాభియల్లి పంచేంద్రియ జీవగళ ఉత్సృతియు నిరంకరవేందు హేళిదె, ఇవరిగే మహావ్రతరూపద దిక్షేయు హేగాగుపుదు ? మహావ్రత హేళిద్దారే అదు ఉపశారదింద హేళిద్దారే, పరమాథదింద హేళల్లి. స్త్రీయు తన్న సామధ్యాద సిమేయన్న తలుపి వ్రతధారణ మాదుత్తాళే, ఈ ఆపోశ్చేయింద ఉపశారదింద మహావ్రత హేళిద్దారే. ॥ ७६ ॥

ఒందువేళి స్త్రీయు కూడ దశఫ్నదింద శుద్ధ లింగ పాపరహితలిద్దాళే, ఒళ్ళియవలిద్దాళిందు అగ హేళుత్తారే,—

జి దంసనేణ సుద్ధా లుత్తా ముగ్గేణ సావి సంజుత్తా ।

ఘోరం చరియం చరిత్తుం ఇత్తీసు ణ ప్రవ్వయా భణియా ॥ ७७ ॥

యది దక్షనేణ తుద్దా లుక్కా మాగేణ సాపి సంయుక్తా ।

ఘోరం చరిత్తా చారిత్తం స్త్రీషు న పాపకా భణితా ॥ ७७ ॥

ఆథ :—స్త్రీయరల్లి యావ స్త్రీయు దశఫ్న ఎందరి యథాథ జినమతద క్రద్ధేయింద కుద్ధ లిద్దాళే అవళే మాగేదింద సంయుక్తిందు హేళిలాగిదె. యావళు ఘోర చారిత్త తీన్న తపశ్చరణ మొదలాదమ్మగళ ఆజరణదింద పాపరహితలాగుత్తిరుపుదరింద అవళన్న సాసయుక్తిందు హేళుపుదిల్ల.

భావాథ :—స్త్రీయరల్లి యావ స్త్రీయు సమ్మక్కాపుసహితలిద్దాళే మత్తు తపశ్చరణ మాడిదరి పాపరహితలాగి స్వగపన్న పడిదుచోక్కిత్తిరుపుదరింద ప్రకంసాయోగ్యలిద్దాళే, ఆదరి స్త్రీయ సయాఫయిదింద మోక్షవాగుపుదిల్ల. ॥ ७८ ॥

దరశనదింద శుద్ధ పిద్ధ వరను మాగేదిం నంయుక్తిందు హేళిదే ।

ఘోర చారిత్త తీవ్ర ఆజరణదింద కూడ స్త్రీగే దిఱ్చేయను హేళిల్ల ॥ ७८ ॥

ం ‘ప్రవజ్ఞ’యెంట పాతాంతరిదె.

అ ‘మావయా’ ఎంట పాతాంతరవిదె.

ಸ್ತೀಯರಿಗೆ ಧ್ಯಾನದ ಸಿದ್ಧಿ ಕೂಡ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಬಿತ್ತತ್ವಸೋರೀ ಇ ತೇಸಿಂ ಧಿಲ್ಲಂ ಭಾವಂ ತಥಾ ಸಹಾವೇಣ ।

ವಿಜ್ಞದಿ ಮಾಸಾ ತೇಸಿಂ ಇತ್ತೀನು ಇ ಸಂಕರ್ಯಾ ರುಖಾಣಾ ॥೨೬॥

ಬಿತ್ತತ್ವಶೋರೀ ನ ತೇಸಾಂ ಶಿಧಿಲಃ ಭಾವಃ ತಥಾ ಸ್ವಭಾವೇನ ।

ವಿದ್ಯತೇ ಮಾಸಾ ತೇಸಾಂ ಸ್ತೀಷು ನ ಕಂಕಯೋ ಧ್ಯಾನಮ್ ॥೨೭॥

ಅಥ್ರ :—ಆ ಸ್ತೀಯರಿಗೆ ಚಿತ್ತದ ಶುದ್ಧಿತೆಯಿಲ್ಲ, ಅಂತೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಿರೆ ಸಿದ್ಧಿಲು ಭಾವನಿದೆ ಕಿಧಿಲ ಪರಿಣಾಮವಿದೆ, ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಮಾಸಾ ಎಂದರೆ ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ ರುಧಿರದ ಸ್ತುಪವು ವಿದ್ಯಮಾನನಿದೆ ಅದರ ಕಂಕಯೀರುತ್ತದೆ, ಅದರಿಂದ ಸ್ತೀಯರಿಗೆ ಧ್ಯಾನವಿಲ್ಲ.

ಭಾವಾಥ್ರ :—ಧ್ಯಾನವು ಅದು ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿವಿದ್ದಾಗ, ದೃಢ ಪರಿಣಾಮವಿದ್ದಾಗ, ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಕಂಕಯೀಲುದಾಗ ಆಗುತ್ತದೆ, ಅದರೆ ಸ್ತೀಯರಿಗೆ ಮೂರಾ ಕಾರಣಗಳಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಧ್ಯಾನ ಹೇಗಾಗುವುದು? ಧ್ಯಾನವಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲಜ್ಞಾನವು ಹೇಗೆ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದು, ಮತ್ತು ಕೇವಲಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ. ತ್ಯಾತಾಂಬರ ಮೊದಲಾದವರು ಮೋಕ್ಷ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅದು ಏಷ್ಟೀಯಾದೆ. ॥೨೮॥

ಈಗ ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪದಿಂದ ಮುಖದ ಕಾರಣ ಹೇಳುತ್ತ ಸೂತ್ರ ಪಾಹುಡವನ್ನು ಹೂಡಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ,—

ಗಾಹೇಣ ಅಪ್ವಗಾಹಾ ಸಮುದ್ಧಸಲಿಲೇ ಸಚೀಲಾತ್ಮೇಣ ।

ಇಚ್ಛಾ ಜಾಹಂ ದೀಯತ್ವಾ ತಾಹ ದೀಯತ್ವಾಜಂ ಸವ್ವದುಕ್ಷಾಜಂ ॥೨೯॥

ಗ್ರಾಹೇಣ ಅಪ್ವಗ್ರಾಹ್ಯಃ ಸಮುದ್ರಸಲಿಲೇ ಸ್ವಚೀಲಾಧೇಣ ।

ಇಚ್ಛಾ ಯೇಭ್ಯಃ ನಿವೃತ್ತಾಃ ತೇಸಾಂ ನಿವೃತ್ತಾನಿ ಸರ್ವದುಃಹಾನಿ ॥೨೯॥

ಅಥ್ರ :—ಆ ಮುನಿಗಳು ಗ್ರಾಹಕ ಎಂದರೆ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯ ವಸ್ತು ಆಹಾರ ಮೊದಲಾದವು ಗಳಿಂದಂತೆ ಅಲ್ಲ ಗ್ರಾಹಕಿರ್ದಾರೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಹೇಗೆಂದರೆ ಸೀರ್ವ ಶುರುವನು ಆಧಿಕ ಜಲದಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ತನ್ನ ಬಿಂಬಿಯನ್ನು ತೊಳೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬಟ್ಟಿ ತೊಳೆಯಲು ಮಾತ್ರ ಜಲವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಇಂಬಿಯು ನಿವೃತ್ತಾಗಿವೆ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ದೂಃಖಗಳು ನಿವೃತ್ತಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ.

ಭಾವಾಥ್ರ :—ಯಾರಿಗೆ ಸಂಶೋಧನಿದೆ ಅವರು ಸುಖಿಗಳಿಂದಾರಿಂಬಾದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ, ಈ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಯಾವ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಇಂಬಿಯ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂಸಾರದ ವಿವರಣೆಯಂಥಾದ

ಸ್ತೀಗೆ ಇತ್ತಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ ಪರಿಣಾಮಶಿಥಿಲವಿರುವುದು ಶ್ವಭಾವದಿಂದ ।

ಸ್ತೀಗೆ ಮಾಸಿಕಾರ್ಮಾವಿದ್ಯು ಕಂಕಯೀರುವುದರಿಂದವರಿಗೆ ಧ್ಯಾನವಿಧಿ ॥೩೦॥

ಆ ವಸ್ತುಶುದ್ಧಿಧರಿತಸಮುದ್ರದಿಂದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸುವನು ।

ಯಾವನ ಇಂಬಿನಿವೃತ್ತಾಗಿದೆಯವನ ಸರ್ವ ಮಂಬಿ ನಿವೃತ್ತದಾಗಿವೆ ॥೩೧॥

ಇಳ್ಳಿಯು ಸ್ವಲ್ಪಮಾತ್ರವೂ ಇಲ್ಲ, ದೇಹದಿಂದಲೂ ವಿರಕ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪರಮ ಸಂತೋಷಿಗಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು, ಮತ್ತು ಒಂದಿನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯ ಆಹಾರಾದಿಗಳನೇ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಪರಮ ಸಂತೋಷಿಗಳಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಪರಮ ಸುಖಿಗಳಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಜಿನಸೂತ್ರದ ಕ್ರಿಂದಿಯ ಫಲವಿದ, ಅನ್ಯಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾರ್ಥ ನಿವೃತ್ತಿಯು ಪ್ರರೂಪಣೀಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಲ್ಪಣದ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಜಿನಸೂತ್ರದ ಸೇವನೆಯನ್ನು ನಿರಂತರ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿದೆ.

|| ೩೨ ||

ಜಿನಸರರ ಧ್ವನಿ ನೇರಿಷ್ಠಿಸಿಯಂತೆ ಸಾರಾಂಗ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತು
ಗಣಧರರ ಶತ್ರುತಿ ಅಕ್ಷರ ಪದರೂಪ ಭುವಿ ವೃಷಿಸುತ್ತು
ಸಕಲತತ್ತ್ವ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತು ಜಗದತಾಪ ನಿರಾರಿಸುತ್ತು
ಹೇಯ-ಅಹೇಯ ವಿಧಾನ ತಿಳಿದು ಜನಮನದಿ ಧರಿಸುತ್ತು
ಪಂಚಮಾಲದಿ ನಧಮಾನ ಜಿನರ ವಚನ ವರ್ತಿಸುತ್ತು
ಅವರ ಪದಕರಗಿ ಭವ್ಯರು ಶಿವಮಾರ್ಗ ಪಡೆಯುವುದು

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಭ. ಕುಂದಕುಂದಾಚಾರ್ಯರ್ಥಿವರಚಿತ ಅಷ್ಟವಾಹುಂಡಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯು ಸೂತ್ರಾಖಣದ
ಮತ್ತು ಅದರ ಜಯಾಚಂದ ಭಾಬಡಾಕೃತ ದೇಶಭಾಷಾಮಯ ವಚನಕೆಯು
ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾನುವಾದವು ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.

— ; —

ಜಾರಿತ್ವಪಾಠುಡ

ವೀತರಾಗ ಸರ್ವಜ್ಞಜಿನರಿಗೆ ವಂದಿನ ಮನವಚಕಾಯ |
 ಚಾರಿತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ವರ್ಣಿಸೆ ನಿಜವಾದ ಸೋಜ್ಞಳುಪಾಯ |
 ಕುಂದಕುಂದ ಮುನಿರಾಜ ವಿರಚಿತ ಚಾರಿತ್ರಶಾಹುಡ ಗ್ರಂಥ |
 ಸತ್ಯಕೃತಗಾಧಾಬಂಧದಿಂ ಪಾದುನನ್ನು ಪಚನಿಕೆಂಪೊಳಾದ್ಯಂತ ||

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಂಗಲ ಪೂರ್ವಕ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಈಗ ಚಾರಿತ್ರಶಾಹುಡ ಸಾರ್ಕೃತ ಗಾಧಾಬಂಧದ ದೇಶ ಭಾಷಾವಾಯ ಪಚನಿಕೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅನುವಾದವನ್ನು ಬರಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭ. ಕುಂದಕುಂದಾಚಾಯದೇವರು ಸ್ವಾರ್ಥಾಧಿಕಾರಿಯೇ ಮಂಗಲದ ಸಲುವಾಗಿ ಇಪ್ಪದೇವರಿಗೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಮಾಡಿ ಚಾರಿತ್ರಶಾಹುಡವನ್ನು ಹೇಳುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.—

ಸವ್ವಾಣ್ಣ ಸವ್ವದಂಸೀ ಉಪೋಷ್ಠಿಹಾ ವೀಯರಾಯ ಪರಮೇಷ್ಠೀ |

ವಂದಿತ್ತ ತಿಜಗವಂದಾ ಅರಹಂತಾ ಭವ್ಯಜೀವೇಹಿಂ || ೧ ||

ಣಾಣಂ ದಂಸಣ ಸಮೃಂ ಚಾರಿತ್ತಂ ಸೋಹಿಕಾರಣಂ ತೇಸಿಂ |

ಮೋಕ್ಷಾರಾಹಣಹೇಳಂ ಚಾರಿತ್ತಂ ಪಾಹಂಡಂ ವೋಚ್ಯೇ || ೨ ||

ಸರ್ವಜ್ಞಾನ ಸರ್ವದರ್ಶಿನಿ ನಿನ್ಮಾಳಿಹಾನ ವೀತರಾಗಾನ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಿ |

ವಂದಿತಾಷ್ಟ ತ್ರಿಜಗದ್ವಂದಿತಾನ ಅರ್ಹತಾ ಭವ್ಯಜೀವನಿ | || ೩ ||

ಸರ್ವಜ್ಞ ಪರಮೇಷ್ಠಿ ಪರಮವಿಂತರಾಗ ವಿಗತಮೋಹ ಮತ್ತದರಂತೆ |

ಸರ್ವದರ್ಶಿ ತ್ರಿಜಗವಂದಿತ ಪ್ರವೃತ್ತಾಜಿತ ಅರಹಂತರಿಗೆ ನಮಿಸಿ | || ೪ ||

ಜಾನದರ್ಶನ ಸಮೃಂತ್ರಿತ್ವಗಳ ಶುದ್ಧಿತೆಯ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ |

ತೇನ ಮೋಕ್ಷಾರಾಧನ ಹೇತುವಾದ ಜಾರಿತ್ರಾಹುಡವ ಹೇಳುವೆನುವಾಹು | || ೫ ||

ಜ್ಞಾನಂ ದರ್ಶನಂ ಸಮೃದ್ಧಿ ಚಾರಿತ್ರಂ ಶುದ್ಧಿಕಾರಣಂ ತೇಣಾಮ್ |
ವೋಕ್ತಾರಾಧನಹೀತುಂ ಚಾರಿತ್ರಂ ಪ್ರಭೃತಂ ವಹ್ಯೇ || ೨ ||

ಅರ್ಥ :—ನಾನು ಅರಹಂತ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಚಾರಿತ್ರ ಪಾಹುಡವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ನಿಂದು ಅಚಾರ್ಯರು ದೇವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅರಹಂತ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳು ಹೇಗೆದ್ದಾರಿಂದರೆ ಅರಹಂತನಿಂಬ ಪಾಕ್ಷಿಕ ಅಕ್ಷರದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದಂತೂ ಹೀಗೆ ಅರ್ಥವಿದೆ— ಅಕಾರ ನೊದಲಾದ ಅಕ್ಷರದಿಂದಂತೂ ‘ಅರಿ’ ಎಂದರೆ ನೋಹಕನ್ನಾ, ರಕಾರ ನೊದಲಾದ ಅಕ್ಷರದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ‘ರಜ’ ಎಂದರೆ ಜ್ಞಾನಾವರಣ, ದರ್ಶನಾವರಣ ಕರ್ಮ, ಅದೇ ರಕಾರದಿಂದ ರಹಸ್ಯ ಎಂದರೆ ಅಂಶರಾಯ ಕರ್ಮ ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಖಾತಿಕಮರ್ಗಗಳನ್ನು ಯಾರು ಖಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಅರಹಂತರಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ‘ಅರ್ಥ’ ಎಂದು ಪೂಜೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಧಾತುವಿದೆ ಆದರಿಂದ ‘ಅರ್ಥನಾ’ ಎಂದು ನಿಷ್ಪನ್ನವಾದಾಗ ಪೂಜಾಯೋಗ್ಯವಿರುವವರನ್ನು ಅರ್ಥತ್ವಾರಿಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಭವ್ಯಜಿವರುಗಳಿಂದ ಪೂಜ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಪರಮೇಷ್ಠಿಯೆಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಪರಮ ಇವ್ಯ ಎಂದರೆ ಉತ್ಸಂಪ್ತ ಪೂಜ್ಯರಿರುವವರನ್ನು ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅರ್ಥವಾ ಪರಮ ಆ ಉತ್ಸಂಪ್ತವುದದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಿರುವವರು ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರಾದಿಕರಿಂದ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಅರಹಂತ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಾಲೋಕಸ್ವರೂಪ ಚರಾಚರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ತಿಳಿಯುವವರು ಸರ್ವಜ್ಞರಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ವದರ್ಶಿ ಎಂದರೆ ಸಮಸ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ನೋಡಿಸ್ತೇಯನಾಮದ ಕರ್ಮದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯಾದ ಮುಖ್ಯತ್ವದಿಂದ ರಹಿತರಿರುವವರು ನಿಮೋಹಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶೇಷ ರೂಪದಿಂದ ರಾಗವು ದೂರವಾಗಿರುವವರು ಅವರು ಏಕರಂಗರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಚಾರಿತ್ರನೋಡಿಸ್ತೇಯ ಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ (ಉದಯವಕದಿಂದ) ಇರುವಂಥ ರಾಗದ್ವೇಷಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಮೂರು ಲೋಕದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರ ಅಧಿಸತ್ತಿಗಳಾದ ಇಂದ್ರ, ಧರ್ಮಾಂದ್ರ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಿಂದ ವಂದನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯರಿರುವವರು ಅವರು ತ್ರಿಜಗವಂಧ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅರಹಂತ ಪದವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾದಿ ನುತ್ತು ಅನ್ಯಪದಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾದಿಕದ ನೇತೆ ಎಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅರಹಂತರು ಭವ್ಯಜಿವರುಗಳಿಂದ ಪೂಜ್ಯರಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಿಶೇಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಮೃದ್ಧಿಕರ್ನ ಸಮೃದ್ಧಿಜ್ಞನ, ಸಮೃದ್ಧಿರಿತ ಇವು ಮೂರು ಆತ್ಮನ ಪರಿಣಾಮಗಳಿವೆ, ಅವಕ್ಕೆ ಶಾಧ್ಯತ್ವೀಯ ಕಾರಣವಿದೆ, ಚಾರಿತ್ರ ಅಂಗೋಕಾರ ಮಾಡಿದ ನೇತೆ ಸಮೃದ್ಧಿಕರ್ನ ನೊದಲಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ನಿದೋಽವಾಗುತ್ತವೆ. ಚಾರಿತ್ರವು ವೋಕ್ತದ ಆರಾಧನೆಯ ಕಾರಣವಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಚಾರಿತ್ರ ಪಾಹುಡ (ಸ್ವಾಭೃತ) ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹೇಳುವೆನೆಂದು ಅಚಾರ್ಯರು ವಂಗಲ ಪೂರ್ವಕ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. || ೮-೨ ||

ಈಗ ಸಮೃದ್ಧಿಕರ್ನ ನೊದಲಾದ ಮೂರು ಭಾವಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಜಂ ಜಾಣಿತ ತಂ ಜಾಣಿತ ಜಂ ಪೇಚ್ಯಿತ ತಂ ಚ ದಂಸಣಂ ಭಣಿಯಂ |
ಜಾಣಿಸ್ತ ಪಿಚ್ಯಿಯನ್ ಯ ಸಮವಣಾ ಹೇಳಿತ ಚಾರಿತ್ರಂ || ೩ ||

ಯಾವುದು ತಿಳಿವುದವನು ಜಾಣ ನೇತೆಂಬುದದನು ದರ್ಶನವೆಂದು ಹೇಳಿದರು |

ಭಾವಿತ್ವದು ಜಾಣ ವದರ್ಶನವಗಳ ಸರ್ವಾಯೋಗದಿಂ ಜಾರಿತ ಪಾಗುವುದು || ೩ ||

ಯಂಜಾಜ್ಞಾನಾತಿ ತತ್ತ್ವ ಜ್ಞಾನಂ ಯಾತ್ರ ಪರ್ಕೃತಿ ತಚ್ಚ ದರ್ಶನಂ ಭಣಿತಮ್ |

ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ದರ್ಶನಸ್ಯ ಚ ಸಮಾಪನಾತ್ರ ಭವತಿ ಚಾರಿತ್ರಮ್ || ೫ ||

ಅರ್ಥ :— ಯಾವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಅದು ಜ್ಞಾನವಿದೆ, ಯಾವುದು ನೋಡುತ್ತದೆ ಅದು ದರ್ಶನವಿದೆಯಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ದರ್ಶನದ ಸಮಾಯೋಗದಿಂದ ಚಾರಿತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :— ತಿಳಿಯುವುದಂತೂ ಜ್ಞಾನವಿದೆ ಮತ್ತು ನೋಡುವುದು, ಶ್ರದ್ಧೆ ಮಾಡುವುದು ಅದು ದರ್ಶನವಿದೆ ಇನ್ನು ಎರಡೂ ಏಕರೂಪವಾಗಿ ಸ್ಥಿರವಾಗುವುದು ಚಾರಿತ್ರವಿದೆ.* || ೫ ||

ಜೀವದ ಯಾವ ಮೂರು ಭಾವಗಳಿನೆ ಅವುಗಳ ಶುದ್ಧಿತ್ವ ಸಲುವಾಗಿ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದ ಚಾರಿತ್ರವಿದೆಯಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಖರು ತಿಣ್ಣ ವಿ ಭಾವಾ ಹವಂತಿ ಜೀವಸ್ಯ ಅಕ್ಷಯಾಮೇಯಾ |

ತಿಣ್ಣಂ ಪ್ರಿ ಸೋಯಣತ್ತೇ ಜಿಣಭಣೆಯಂ ದುವಿಹ ಚಾರಿತ್ರಂ || ೬ ||

ಖತೇ ತ್ರಯೋಽಪಿ ಭಾವಾಃ ಭವಂತಿ ಜೀವಸ್ಯ ಅಕ್ಷಯಾಃ ಅನೇಯಾಃ |

ತ್ರಯಾಣಾಮಾಪಿ ಶೋಧನಾರ್ಥಂ ಜಿನಭಣಿತಂ ದ್ವಿವಿಧಂ ಚಾರಿತ್ರಂ || ೬ ||

ಅರ್ಥ :— ಇವು ಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ಮೂರು ಭಾವಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ, ಇವು ಅಕ್ಷಯ ಮತ್ತು ಅನಂತ ಜೀವಗಳ ಭಾವಗಳಿನೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಜಿನದೇವರು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :— ತಿಳಿಯುವುದು, ನೋಡುವುದು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಇವು ಮೂರು ಜೀವದ ಅಕ್ಷಯಾನಂತ ಭಾವಗಳಿನೆ, ಅಕ್ಷಯ ಎಂದರೆ ಅದರದು ನಾಶವಿಲ್ಲ, ಅವೇಯ ಎಂದರೆ ಅನಂತ ಅದರದು ಪಾರವಿಲ್ಲ, ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಾಲೋಕವನ್ನು ತಿಳಿಯಂಥದು ಜ್ಞಾನವಿದೆ, ಇದೇ ಪ್ರಕಾರದ ದರ್ಶನವಿದೆ, ಇದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಚಾರಿತ್ರವಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಘಾತಿಕವುಗಳ ನಿರ್ವಿತ್ತದಿಂದ ಅಶುದ್ಧವಿನೆ ಅವು ಜ್ಞಾನ-ದರ್ಶನ-ಚಾರಿತ್ರರೂಪಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಜನಿದೇವರು ಅವನ್ನು ಶುದ್ಧಿಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇವುಗಳ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು (ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು) ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. || ೬ ||

ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಜಿಣಣಾಣದಿಷ್ಟಿಸುದ್ದಂ ಪಥಮಂ ಸಮೃತ್ಯ ಚರಣಚಾರಿತ್ರಂ |

ವಿದಿಯಂ ಸಂಜಮಚರಣಂ ಜಿಣಣಾಣಸದೇಸಿಯಂ ತಂ ಪ್ರಿ || ೭ ||

ಈ ಮೂರು ಭಾವಗಳು ಜೀವನಿಗೆ ಅರ್ಥಿನಾಂ ಮೇಣಮೇಯವಿರುವವು |

ಈ ಮೂರು ಭಾವಗಳ ಶಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಜಿನದೇವ ದ್ವಿವಿಧ ಜಾರಿತ್ತ ಪೇಠಿರು || ೭ ||

ಜಿನಜ್ಞಾನದರ್ಶನ ರೂಪ ಪ್ರವರ್ತನು ಸಮೃತ್ಯ ಕ್ರಿಯೆ ಜಾರಿತ್ರವಿದೆ |

ಜಿನಜ್ಞಾನಭಾಷಿತದ್ವಿತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಂಶರೂ ಜಾರಿತ್ರ ಕ್ರಿಯೆ ತಾವೆ || ೭ ||

ಜಿನಜ್ಞಾನದ್ವಾರ್ಪಿತುಧಂ ಪ್ರಥಮಂ ಸಮೃಕ್ತಪ್ರಚರಣಾರಿತರ್ವಾ ।
ದ್ವಿತೀಯಂ ಸಂಯುವಚರಣಂ ಜಿನಜ್ಞಾನಸಂದೇಶಿತಂ ತದಸಿ ॥ ೫ ॥

ಅರ್ಥ :—ನೋದಲಂತೂ ಸಮೃಕ್ತಪ್ರದ ಆಚರಣಸ್ವರೂಪ ಚಾರಿತ್ರವಿದೆ, ಅದು ಜನದೇವರು ಜ್ಞಾನದರ್ಶನ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಿರುವುದು ಶುಭ್ರವಿದೆ ಎರಡನೆಯದು ಸಂಯುವದ ಆಚರಣಸ್ವರೂಪವಾದ ಚಾರಿತ್ರವಿದೆ, ಅದು ಕೂಡ ಜನದೇವರ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿಸಿರುವುದು ಶುಭ್ರವಿದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ನೋದಲಂತೂ ಸಮೃಕ್ತಪ್ರದ ಆಚರಣಹೇಳಿದ ಅನು ಆ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಆಗಮದಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಪ್ರಥಮದ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಳಿದೆ ಅದನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಶ್ರದ್ಧೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ತಂಕೆ ನೋದಲಾದ ಅತಿಷಾರ ಮಲದೋಣ ಹೇಳಿದೆ ಅವುಗಳ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿ ಶುಭ್ರಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅದರ ಸೀಕಂತಿಕ ನೋದಲಾದ ಗುಣಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು ಅದು ಸಮೃಕ್ತಪ್ರಚರಣ ಚಾರಿತ್ರವಿದೆ ಮತ್ತು ಆ ಮಹಾವರ್ತ ನೋದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅಂಗಿಕಾರ ಮಾಡಿ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಆಗಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸಂಯುವದ ಆಚರಣ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಅತಿಷಾರ ನೋದಲಾದ ದೋಷಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಸಂಯುವಚರಣ ಚಾರಿತ್ರವಿದೆ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಕ್ಷೇಪದಿಂದ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಳಿದೆ. ॥ ೫ ॥

ಈಗ ಸಮೃಕ್ತಪ್ರಚರಣ ಚಾರಿತ್ರದ ಮಲ ದೋಷಗಳ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿ ಆಚರಣ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಹುಂಂ ಚೆಯ ತಾಳಿಂದ ಯ ಸಮ್ಮೇ ವಿಂಚ್ಯತ್ತದೋಣ ಸಂಕಾಳ ।
ಪರಿಹರ ಸಮೃತಮಲಾ ಜಿಂಬಣೆಯಾ ತಿವಿಹಜೋಪಣ ॥ ೬ ॥

ಸಿಹಂ ಚೈವ ಜ್ಞಾತಾಂ ಚ ಸವಾನ್ ನಿಖಾರ್ಯತ್ತದೋಣಾನ್ ತಂಕಾದಿನ್ ।
ಪರಿಹರ ಸಮೃಕ್ತಪ್ರಮಲಾನ್ ಜಿನಭಣತಾನ್ ತ್ರಿವಿಧಂಂಗೇನ ॥ ೬ ॥

ಅರ್ಥ :—ಹಿಗೆ ಹ್ಯಾಪ್ಲೋಡಿಕ್ ಪ್ರಕಾರ ಸಮೃಕ್ತಪ್ರಚರಣ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ವಿಧಾತ್ರಕಮೂರ್ದ ಉದಯಿಂದಾದ ಶಂಕಾದಿ ದೋಷಗಳು ಸಮೃಕ್ತಪ್ರವನ್ನು ಅಶುದ್ಧ ಮಾಡುವಂಥ ಮಲಗಳವೆಯಿಂದು ಜನದೇವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವನ್ನು ಮನ-ವಚನ-ಕಾರ್ಯದ ಮೂರೂ ಯೋಗಗಳಿಂದ ಬಿಡಬೇಕು.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಶಂಕಾದಿ ದೋಷಗಳು ಸಮೃಕ್ತಪ್ರದ ಮಲಗಳಿಂದು ಆವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಸಮೃಕ್ತಪ್ರಚರಣ ಚಾರಿತ್ರವು ಘುದ್ದವಾಗುವುದರಿಂದ ಜಿನದೇವರು ಇವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡುವ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಆ ದೋಷಗಳು ಏನೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜಿನವಚನದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಿನ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಳಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಮಾಡುವುದು ಶಂಕಾದೋಷವಿದೆ, ಇದು ಇದ್ದ ಮೇಲೆ ಸಕ್ರಭಯದ ನಿರ್ವಿತ್ತದಿಂದ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ದೂರವಾಗುವುದು ಅದು ಕೂಡ ಶಂಕೆಯಿದೆ, ಭೋಗಗಳ ಅಭಿಭಾವಿತು ಅದು ಕಾಂಕ್ಷಾ

ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲವನು ತಿಳಿದು ವಿಂಖಾತ್ವಪ್ರಯಂದೋಣ ಶಂಕಾದಿಗಳನು ।
ಪರಿಹರಿಸು ತ್ರಿವಿಧಂಂಗಾಗಿಂ ಜಿನದೇವಪೇಶ್ಯ ಸಮೃಕ್ತಪ್ರಮಲವ ॥ ೬ ॥

ದೋಷವಿದೆ, ಇದು ಇದ್ದ ಹೇಳಿ ಭೋಗಿಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಭೃಷ್ಪತಿನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ವಸ್ತುವಿನ ಸ್ವರೂಪ ಎಂದರೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿನಿ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಜಂಗುಪ್ರೇಚೊಣವಿದೆ, ಇದು ಇದ್ದ ಹೇಳಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಪುರುಷನು ಪ್ರಾರ್ಥಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಬಾಕ್ಯವಾಲಿಸ್ತೆಯನ್ನು ಸೋಡಿ ಮತದಿಂದ ದೂರ ಹೋಗುವುದಾಗುತ್ತದೆ.

ದೇವ-ಗುರು-ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಲೌಕಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಳಧತೆ ಎಂದರೆ ಯಥಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯಿದರುವುದು ಅದು ಮೂಳ ಧೃಷ್ಟಿಪೋಣವಿದೆ, ಇದು ಇದ್ದ ಹೇಳಿ ಅನ್ನ ಲೌಕಿಕ ಜನರಿಂದ ಮನ್ನಿಸಲ್ಪಿಟ್ಟಿರುವಾಗಿದೇನ, ಹಿಂಸಾಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸರ್ಗಂಧ ಗುರು ಹಾಗೂ ಜನರು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನ್ನಿಸಲಾದ ಅನೇಕ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ವಿಭಾಗಿಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಥಾರ್ಥ ಮತದಿಂದ ಭೃಷ್ಪತಿನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೋಷವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸೋಡಿ ಅವರನ್ನು ಅವಳ್ಳಿ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಅನುಷ್ಠಾನವನ ದೋಷವಿದೆ, ಇದು ಇದ್ದ ಹೇಳಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದಾಗುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಪುರುಷರು ಕರ್ಮದ ಉದಯದ ವರ್ಕಿಂದ ಧರ್ಮದಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸೋಡಿ ಅವರ ಸ್ವಲ್ಪಕ್ಕಿಂತ ಮಾಡಬೇರುವುದು ಅದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಿರಣ ದೋಷವಿದೆ, ಇದು ಇದ್ದ ಹೇಳಿ ಇವನಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಅನುರಾಗವಿಲ್ಲವಂಬಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅನುರಾಗವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಅದು ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕಾದಲ್ಲಿ ದೋಷವಿದೆ.

ಧರ್ಮಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ನಿತೀಷ ಶ್ರೀತಿ ಮಾಡಬೇರುವುದು ಅದು ತವಾತ್ತಲ್ಯ ದೋಷವಿದೆ, ಇದು ಇದ್ದ ಹೇಳಿ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕಾದ ಅಭಾವವು ಸ್ವರ್ಪಣಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ವಾಗುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮದ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ವನ್ನು ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿ ಮಾಡಬೇರುವುದು ಅದು ಅಪ್ರಭಾವನಾ ದೋಷವಿದೆ, ಇದು ಇದ್ದ ಹೇಳಿ ಇವನಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತ್ರಿಧ್ಯಾಯ ಪ್ರಕಟಿವಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಎಂಟು ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕಾದ ದೋಷಗಳು ಮಿಥಾಯ್ತ್ವದ ಉದಯದಿಂದ (ಉದಯದ ವರ್ಕಿಂದಿರುವುದಿಂದ) ಆಗುತ್ತವೆ, ಎಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ತೀವ್ರವಿರುವು ಅಲ್ಲಿಯಂತೆ ಮಿಥಾಯ್ತ್ವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಉದಯ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕಾದ ಅಭಾವ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಂದ ಅತಿಚಾರದೂಪವಿದ್ದರೆ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ನಾಮದ ಮಿಥಾಯ್ತ್ವದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಉದಯದಿಂದಿಧರೆ ಅವನ್ನು ಅತಿಚಾರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಾಯೋಣವರ್ಕಮಿಕ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕಾದ ಸದ್ಭಾವ ವಿರುತ್ತದೆ, ಪರಮಾರ್ಥದಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಅತಿಚಾರಗಳು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವೇ ಆಗಬೇ.

ಈ ದೋಷಗಳು ಇದ್ದ ಹೇಳಿ ಅನ್ನ ಮಲಗಳೂ ಪ್ರಕಟಿವಾಗುತ್ತವೆ, ಅವು ದೇವವನೂಧತೆ, ಗುರುಮೂಧತೆಯಿಂದು ಮುರು ಮೂಧತೆಗಳಿವೆ. ಯಾವುದೇ ವರದ ಇಂಜಿಯಿಂದ ಸರಾಗೀ ದೇವಗಳ ಉಳಾಸನೆ ಮಾಡುವುದು ಪಾಪಾಳಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಾಫನೆ ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸುವುದು ಅದು ದೇವಮೂಧತೆಯಿಂದೆ. ಕಪಟೆ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಧತೆ ಎಂದರೆ ಕಾರ್ಗಿಕ, ಆರಂಭ, ಹಿಂಸಾದಿ ಸಹಿತರಾದ ಪಾಂಡಿ (ಕಪಟಿ) ವೇವಧಾರಿಗಳ ಸತ್ಯಾರ್ಥ-ಪುರಸ್ತಾರ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಪಾಂಡಿತರಾದ ಮೂಧತೆಯಿಂದೆ. ಅನ್ನ ಮತದವರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಹಾಗೂ ತಾನು ಕೂಡ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇರುವುದೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾಡತ್ತೊಡಗುವುದು ಅದು ಲೋಕಮೂಧತೆಯಿಂದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅಷ್ಟ್ಯಾ ಕೊಡುವುದು, ಗ್ರಹಂದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನಮಾಡುವುದು, ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ದಾನ ಮಾಡುವುದು, ಅಗ್ನಿಯ ಸತ್ಯಾರ್ಥ ಮಾಡುವುದು, ಹೊಸ್ತಿಲು, ಮನೆ, ಬಾವಿ ಪೂಜಿಸುವುದು, ಹಸುವಿನ ಬಾಲಕ್ಕೆ ನನುಸ್ತಾರ ಮಾಡುವುದು, ಹಸುವಿನ ಮನುತ್ತ ಕುಡಿಯುವುದು, ರತ್ನ, ಕುದುರೆ ಮೊದಲಾದ ವಾಹನ, ಪೃಥ್ವೀ, ವೃತ್ತ, ರಸ್ತೆ, ಪರಮ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸೇವೆ-ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು,

ನದಿ-ಸಮುದ್ರ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ತೀರ್ಥನೆಂದು ಮನ್ಮಿಸಿ ಅಪುಗಳ್ಲಿ ಸ್ವಾನ ಮಾಡುವುದು, ಪರ್ವತದಿಂದ ಉರುಳುವುದು, ಆಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಕ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಕುದೇವ, ಕುಗುರು, ಕುಶಾಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಭಕ್ತರಿಂದು ಹೀಗೆ ಆರು ಅನಾಯಿತನಗಳಿವೆ, ಇವನ್ನು ಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾನಗಳಿಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇವುಗಳ ಪ್ರಕಂಬಿಸುವುದು, ವಚನದಿಂದ ಪ್ರಕಂಬಿಸುವುದು, ಕಾರ್ಯದಿಂದ ನಂದನೆ ಮಾಡುವುದು, ಇವು ಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾನಗಳಿಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಇವನ್ನು ಅನಾಯಿತನವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಜಾತಿ, ಲಾಭ, ಕುಲ, ರೂಪ, ತಪ, ಬಲ, ವಿದ್ಯೆ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಇವುಗಳ ಗರ್ವ ಮಾಡುವುದು ಇವು ಎಂಟು ಮಂದಿಗಳಿವೆ. ಜಾತಿಯು ತಾಯಿಯ ಪಕ್ಷವಿದೆ, ಲಾಭವು ಧನಾದಿಗಳು ಕರ್ಮದ ಉದಯದ ಆಶ್ರಯವಿನೆ, ಕುಲವು ತಂದೆಯ ಪಕ್ಷವಿದೆ, ರೂಪವು ಕರ್ಮಾದಯದ ಆಶ್ರಯವಿದೆ, ತಪವು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಾಧನವಿದೆ, ಬಲವು ಕರ್ಮಾದಯದ ಆಶ್ರಯವಿದೆ, ವಿದ್ಯೆಯು ಕರ್ಮದ ಕೈಯೋಪಕರ್ಮದ ಆಶ್ರಯವಿದೆ, ಐಶ್ವರ್ಯವು ಕರ್ಮಾದಯದ ಆಶ್ರಯವಿದೆ, ಇವುಗಳ ಗರ್ವವನ್ನೇನು ಮಾಡುವುದು? ಪರದ್ವನ್ಯದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಆಗುವಂಥವುಗಳ ಗರ್ವ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಸಮೃದ್ಧಿದ ಅಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಮಲಿನತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇವು ಇವುತ್ತೆಗೆ ಸಮೃದ್ಧಿದ ಮಲ ದೋಷಗಳಿವೆ, ಇವುಗಳ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಸಮೃದ್ಧಿವು ಶಾಂಕಾವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಸಮೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ ಚರಣ ಚಾರಿತ್ರದ ಅಂಗವಿದೆ. || ೬ ||

ಶಂಕಾದಿ ದೋಷಗಳು ದೂರವಾದ ಸಂತರ ಸಮೃದ್ಧಿದ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ ಈಗ ಅವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಉಸ್ಪಂಕಿಯ ಉಕ್ಕಂಬಿಯ ಉವ್ವಿದಿಗಿಂಭಾ ಅಮೂಢದಿಬ್ರೀ ಯಂ |
ಉವಗೂಹಣ ಮಿದಿಕರಣಂ ವಚ್ಚಲ್ಲಿ ಪರಾವಣಾ ಯಂ ತೇ ಅಟ್ಟು || ೭ ||

ನಿಃಕಂಕಿತ ನಿಃಕಾಂಕ್ಷಿಕಂ ನಿರ್ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ ಅಮೂಢದ್ವಿಷ್ಟೀ ಚ |
ಉವಗೂಹಸಂ ಸ್ಥಿತಿಕರಣಂ ನಾತ್ಮಲ್ಯಂ ಪ್ರಭಾವನಾ ಚ ತೇ ಅಷ್ಟು || ೮ ||

ಅಥರ್ವ :—ನಿಃಕಂಕಿತ, ನಿಃಕಾಂಕ್ಷಿಕಂ, ನಿರ್ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ, ಅಮೂಢದ್ವಿಷ್ಟೀ, ಉಪಗೂಹನ, ಸ್ಥಿತಿಕರಣ, ನಾತ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವನೆಯೆಂದು ಇವು ಎಂಟು ಅಂಗಗಳಿವೆ.

ಭಾವಾಥರ್ವ :—ಈ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳು ಮೊದಲು ಹೇಳಿರುವ ಶಂಕಿ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳ ಅಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಾಗುತ್ತವೆ, ಇವುಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿನವೆ. ಅವುಗಳ ಕಥೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ನಿಃಕಂಕಿತಕ್ಕೆ ಅಂಜನಚೋರನ ಉದಾಹರಣೆಯಿದೆ, ಅವನು ಜಿನವಚನದಲ್ಲಿ ಶಂಕಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ನಿಭಯನಿದ್ದು ನೆಲುವಿನ ಎಳಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತಲಿಸಿ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ನಿಃಕಾಂಕ್ಷಿತಕ್ಕೆ ನಿಃತಿ, ಅನಂತಮತಿ, ಸುತಾರೆ ಮೊದಲಾದವರ ಉದಾಹರಣೆಯಿದೆ, ಅವರು ಫೋರ್ಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು

ಉವಯುಕ್ತ ನಿಃಕಂಕಿತ ನಿಃಕಾಂಕ್ಷಿಕಂ ನಿರ್ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ ಅಮೂಢದ್ವಿಷ್ಟೀ ಮೇಣಿ |
ಉವಗೂಹವ ಸ್ಥಿತಿಕರಣ ನಾತ್ಮಲ್ಯ ಪ್ರಭಾವನೆಯೆಂಬಿಂಗಗಳಿವೆ || ೯ ||

ಬಿಟ್ಟಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ನಿರ್ಬಿಚಿಕೆತ್ತಲ್ಕೆ ಉದ್ದಾಯನ ರಾಜನ ಉದಾಹರಣೆಯಿದೆ, ಅವನು ನುಸಿಯು ಶರೀರವು ಅವನಿತ್ವವಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೂಡ ಗ್ರಹಿಸಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಮೂರ್ಧವೈಸ್ವಿಗೆ ರೀವತೀ ರಾಣಿಯ ಉದಾಹರಣೆಯಿದೆ, ಅವಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನು ಅನೇಕ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಅವಳು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ತಿಧಿಲಾಂಗಲಿಲ್ಲ.

ಉಪಗೋಹನಕ್ಕೆ ಹನೇಂದ್ರಭಕ್ತ ಶ್ರೀಷ್ಠಿಯ ಉದಾಹರಣೆಯಿದೆ, ಅವನು ಒವರ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಕಾರಿಯ ನೇಷಣಾಕೆಂಬಂತು ಬಂದು ಭತ್ತ ಕದ್ದಿದ್ದನು, ಅವನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಪದದ ಸ್ವಿಂದೆಯಾಗುತ್ತದೆಯಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ಅವನ ದೋಷವನ್ನು ನುರಿಮಾಡಿದನು. ಸ್ವಿತಕರಣಕ್ಕೆ ವಾರಣಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಿದೆ, ಅವನು ಪ್ರಷ್ಟದಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾನನ್ನು ಮುಸಿಪದದಿಂದ ತಿಧಿಲವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬುನ್ನಾ ದ್ವಿಧ ಮಾಡಿದನು. ವಾತ್ಯಲ್ಯಕ್ಕೆ ವಿನ್ಯಸಕುಮಾರನ ಉದಾಹರಣೆಯಿದೆ, ಅವನು ಆಕಂಪನ ಮೊದಲಾದ ಮುಸಿಗಳ ಉಪಸರ್ಗವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಪ್ರಭಾವಸೇಯಲ್ಲಿ ವಜ್ರಕುಮಾರ ಮುಸಿಯು ಉದಾಹರಣೆಯಿದೆ, ಅವನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥರಿಂದ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವನೆ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದವೇಲೆ ಸಮೃದ್ಧಿಪರಿಷರಣ ಚಾರಿತ್ರಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾಲಿಗಳರುತ್ತವೆ ಹಾಗೆಯೇ ಇವು ಸಮೃದ್ಧಿಪರ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳಿವೆ, ಇವು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವಿಕಲಾಂಗನಾಗುತ್ತಾನೆ. || ೮ ||

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮೊದಲು ಸಮೃದ್ಧಿಪರಣ ಚಾರಿತ್ರಾಗುತ್ತದೆಯಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ತಂ ಚೇವ ಗುಣವಿಸುದ್ಧಂ ಜಿಣಸಮೃತ್ತಂ ಸುಮುಕ್ಷಾ ತಾಣಾತಿ ।

ಜಂ ಚರಣ ಸಾಣಾಜಂತ್ತಂ ಪಥಮಂ ಸಮೃತ್ತಚರಣಚಾರಿತ್ತಂ ॥ ೯ ॥

ತಚ್ಚ್ಯಾನ ಗುಣವಿಸುದ್ಧಂ ಜಿನಸಮೃಕ್ತಾಂ ಸುಮೋಽಷ್ಟಾಂಂಂಯಾ ।

ತತ್ತಾ ಚರಣಿ ಜಾಣಸಂಯಾಕ್ತಂ ಪ್ರಥಮಂ ಸಮೃಕ್ತಾಂಪರಣಚಾರಿತ್ತರ್ವಾ ॥ ೯ ॥

ಆಧ್ಯ :— ಆ ಜಿನಸಮೃಕ್ತಾಂಪು ಎಂದರೆ ಅರಹಂತ ಜಿನದೇವರ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ನಿಃಕಂಕಿತ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಏರುಧ್ವವಿರುವುದು ಯಾಥಾರ್ಥ ಜಾಣಸಂದ ಜತೆ ಅದರ ಆಚರಣ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಪ್ರಥಮ ಸಮೃಕ್ತಾಂಪರಣ ಚಾರಿತ್ರಾಗಿದೆ, ಅದು ಮೋಕ್ಷಸ್ಥಾನದ ಸಲುವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾಧ್ಯ :— ಸರ್ವಜ್ಞ ಭಾಷಿತ ತತ್ತ್ವಾಧ್ಯದ ಶ್ರದ್ಧೆ ನಿಃಕಂಕಿತ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದನೆ, ಇಪ್ಪತ್ತೆಲ್ಲದು ಮಾಲದೊಂಡರಿಂತ, ಜಾಣಸಂಯಾಕ್ತ ಆಚರಣ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಸಮೃಕ್ತಾಂಪರಣ ಚಾರಿತ್ರಾಗಿಯಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮೋಕ್ಷದ ಪ್ರಾಸ್ತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಸಮೃಗ್ರಹನ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮುಖ್ಯವಿದೆ. | ೯ ||

ಯಾರು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಮೃದ್ಧಿಪರಣ ಚಾರಿತ್ರಾಗುತ್ತಾನ್ನು ಅಂಗಿಕಾರಮಾಡಿ, ಸಂಯಾಪರಣ ಚಾರಿತ್ರಾಗುತ್ತಾನ್ನು ಅಂಗಿಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಶೀಫ್ರವಾಗಿಯೇ ನಿವಾರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಜೀವ ಸಮೃಕ್ತವದು ಅಷ್ಟಗುಣಗಳಿಂ ವಿಕುದ್ಧವಿದ್ದು ಸುಮೋಕ್ಷಾಸಕ್ತಿ ।

ಜಾಣಸಂಯಾಕ್ತ ಆಚರಣವಿರೆ ಪ್ರಥಮ ಸಮೃದ್ಧಿಪರಣ ಚಾರಿತ್ರಾಗುತ್ತವಿದೆ ॥ ೯ ॥

ಸಮೃತ್ಯಂ ಚರಣಸುದಾ೦ ಸಂಜಮಚರಣಸ್ಯ ಜಣ ವ ಸುಪ್ರಸಿದಾ೦ ।
ಽಾಣೇ ಅಮೂಳಾಧದಿಷ್ಟೀ ಅಚಿರೇ ಪಾವಂತಿ ಓವಾಣಂ ॥ ೯ ॥

ಸಮೃತ್ಯಂ ಚರಣರುದಾ೦ ಸಂಯಮಚರಣಸ್ಯ ಯಂದಿ ವಾ ಸುಪ್ರಸಿದಾ೦ ।
ಜ್ಞಾನಿನಃ ಅಮೂಳಾಧದೃಷ್ಟಯಃ ಅಚಿರಂ ಪಾರಪ್ರವಂತಿ ನಿವಾರಣವರ್ ॥ ೯ ॥

ಅಥರ್ವ :—ಅವನು ಜ್ಞಾನಿಯೋಗುತ್ತ ಅಮೂಳಾಧದೃಷ್ಟಯಾಗಿ ಸಮೃತ್ಯಂ ಚರಣ ಚಾರಿತ್ರದಿಂದ ಕುದ್ದಿ
ನಾಗುತ್ತಾನೇ ಮತ್ತು ಅವನು ಸಂಯಮಚರಣ ಚಾರಿತ್ರದಿಂದ ಸಮೃತ್ಯಂ ಪ್ರಕಾರ ಕುದ್ದನಾದರೆ ಶೈಷ್ವರದಲ್ಲಿಯೇ
ನಿವಾರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೇ.

ಭಾವಾಥರ್ವ :—ಅವನು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮೂಳಧದೃಷ್ಟಯಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿ ವಿಶುದ್ಧ
ಸಮೃಗ್ಂಷಿಯಾಗಿ ಸಮೃತ್ಯಂ ಚಾರಿತ್ರ ಸ್ವರೂಪ ಸಂಯಮದ ಅಚರಣಮಾಡಿದರೆ ಶೈಷ್ವರದಲ್ಲಿಯೇ ಮೋಕ್ಷಪನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೇ, ಸಂಯಮ ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾಧನರೂಪವಾದ ಏಕಾಗ್ರಧರ್ಮ
ಧ್ಯಾನದ ಬಲದಿಂದ ಸಾತಿತಯ ಅಪ್ರಮತ್ತ ಗುಣಸ್ಥಾನರೂಪದ ಶ್ರೀಋಂಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಅಂತಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ
ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಿ, ಅಫಾತಿಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೇ.
ಇದು ಸಮೃತ್ಯಂ ಚರಣ ಚಾರಿತ್ರದ್ದೀ ಮೂರಾತ್ಮ್ಯವಿದೆ. ॥ ೯ ॥

ಯಾರು ಸಮೃತ್ಯಂ ಅಚರಣೆಯಿಂದ ಭೃಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಸಂಯಮದ ಅಚರಣೆಯನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಸಮೃತ್ಯಂ ಚರಣಭರ್ತಾ ಸಂಜಮಚರಣಂ ಚರಂತಿ ಜೇ ವಿ ಇರಾ ।
ಅಣಾಣಾಣಾಣಾಮೂಳಾಧಾ ತದ ವಿ ಇ ಪಾವಂತಿ ಓವಾಣಂ ॥ ೧೦ ॥

ಸಮೃತ್ಯಂ ಚರಣಭರ್ತಾ ಸಂಯಮಚರಣಂ ಚರಂತಿ ಯೇಷಾಂ ನರಾಃ ।
ಅಜ್ಞಾನಜ್ಞಾನನಮೂಳಾಧಾ ತಥಾಃಷಿ ನ ಪಾರಪ್ರವಂತಿ ನಿವಾರಣವರ್ ॥ ೧೦ ॥

ಅಥರ್ವ :—ಯಾವ ಪುರುಷರು ಸಮೃತ್ಯಂ ಚರಣ ಚಾರಿತ್ರದಿಂದ ಭೃಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸಂಯಮದ
ಅಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಆದರೂ ಅವರು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮೂಳಧದೃಷ್ಟಗಳಾಗುತ್ತ ನಿವಾರಣವನ್ನು ಪಡೆಯು-
ವುದಿಲ್ಲ:

ಜ್ಞಾನಿ ಸಮೃತ್ಯಂ ಚರಣ ಕುದ್ದ ಮೇಣಂ ಯಮ ಚರಣದಿಂ ಸುವಿಕುದ್ದರಾಗಿ ।
ಅ ನಿವಾರಣವನು ಶೈಷ್ವರಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವರು ಅವಮೂಳಧದೃಷ್ಟಗಳಾಗಿ ॥ ೧ ॥

ಇವ ಸಮೃತ್ಯಂ ಚರಣ ಭೃಷ್ಟರಿದ್ದ ಸಂಯಮಚರಣ ಅಚರಿಸುವರು ।
ಅವರು ಅಜ್ಞಾನವಾದವಿಮೂಳರಾಗಿ ನಿವಾರಣವನು ಪಡೆಯಿಲಾರಿ ॥ ೧೦ ॥

ಭಾವಾರ್ಥ:—ಸಮೃದ್ಧಿಚರಣ ಚಾರಿತ್ರದ ಹೊರತಾಗಿ ಸಂಯುಕ್ತರಣ ಚಾರಿತ್ರವು ನಿವಾರಣದ ಕಾರಣಾಗುವದಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಸಮೃದ್ಧಿ ನಿಲಿದೆಯಂತಹ ಜ್ಞಾನವು ನಿಖ್ಯಾತೆಯಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಅದರಂತೆ ಸಮೃದ್ಧಿವಿಲ್ಲದ ಚಾರಿತ್ರಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಮಿಥ್ಯಾತನವು ಬರುತ್ತದೆ. || ೧೦ ||

ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಆ ಸಮೃದ್ಧಿಚರಣ ಚಾರಿತ್ರದ ಅಂಥ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಯಾವುದಿನೆಯಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರ ಉತ್ತರರೂಪವಾದ ಗಾಢಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಸಮೃದ್ಧಿದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ವಚ್ಛಲ್ಲಂ ವಿಣಿಹಣ ಯ ಅಣಂಕಂಪಾಪ ಸುದಾಣದಚಾಪು ।

ಮಂಗ್ಗಿಗುಣಸಂಸಣಾಪ ಅವಗೂಹಣ ರಕ್ಷಣಾಪ ಯ ॥ ೧೧ ॥

ಪರಹಿಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇಹಿಂ ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿಜ್ಞಿ ಅಜ್ಞಿವೇಹಿಂ ಭಾವೇಹಿಂ ।

ಜೀವೋ ಆರಾಹಂತೋ ಜಿಣಸಮೃತ್ತಂ ಅವೋಹೇಣ ॥ ೧೨ ॥

ವಾಕ್ಷಲ್ಲಂ ವಿನಯೇನ ಚ ಅನುಕಂಪಯಾ ಸುದಾನ ದಕ್ಷಯಾ ।

ಮಾಗರ್ಗಿಗುಣಶಂಸನಯಾ ಉಪಗೂಹನಂ ರಕ್ಷಣೇನ ಚ ॥ ೧೩ ॥

ಪತ್ರೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಿತೇ ಅಜರ್ವನೇ ಭಾವ್ಯೇ ।

ಜೀವಃ ಆರಾಧಯಾನ್ ಜಿನಸಮೃತ್ತಂ ಅವೋಹೇನ ॥ ೧೪ ॥

ಅರ್ಥ:—ಜನರೇವರ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಸಮೃದ್ಧಿನನ್ನು ಮೋಹ ಎಂದರೆ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮರಹಿತ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಜೀವನು ಈ ಲಕ್ಷ್ಮಣಗಳಿಂದ ಎಂದರೆ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಇದೇ ಈಗ ಕರುಹಾಕಿದ ಹಸುವು ತನ್ನ ಕರುವಿನ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀತಿಯಿರುವುದು, ಇದು ಒಂದಂತೂ ಚಿಹ್ನೆವಿದೆ. ಸಮೃದ್ಧಿ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಅಧಿಕವಿರುವವನ ವಿನಯ ಸತ್ಯಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಮಾಡುವಂಥ ವಿನಯವು ಒಂದು ಚಿಹ್ನೆವಿದೆ. ದುಃಖಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕರುಣಾಭಾವಸ್ಥಾರೂಪದ ಅನುಕಂಪಯಿರುವುದು ಒಂದು ಚಿಹ್ನೆವಿದೆ, ಆ ಅನುಕಂಪಯು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಕಾರದ ದಾನದಿಂದ ಯೋಗ್ಯವಿರೇಕು. ನಿಗ್ರಂಥಸ್ಯಾರೂಪವು ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತವಾಗಿರಬೇಕು, ಇದು ಒಂದು ಚಿಹ್ನೆವಿದೆ, ಆ ಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತವಾಗಿ ಇವನಿಗೆ ಮಾರ್ಗದ ಕುರಿತು ದೃಢ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಪುರುಷಿಗೆ ಕರ್ಮದ ಉದಯವಿದಿಂದ (ಉದಯಯವಶಿದಿಂದ)

ವಾಕ್ಯಲ್ಲಿ ಭಾವದಿಂ ವಿನಯಗುಣದಿಂ ಶುದಾವ ಸಮಾರ್ಥಾಂಶಂಕಂಪೇಯಿಂದ ।

ಉತ್ಪಾಹಿತ ಮಾರ್ಗಗುಣಸ್ವವನದಿಂ ಉಪಗೂಹವ ಮೇಣ್ಣ ತಿಕರಣದಿಂದ ॥ ೧೫ ॥

ಇನಿತು ಲಕ್ಷ್ಮಣಗಳಿಂದರಂತೆ ಅಜರವ ಭಾವದಿಂದ ತಿಳಿಯಬುದು ।

ಜೀವನಸ್ಯಕ್ರಿಯೆ ವನು ಮೋಹವಿರಹಿತವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುವ ಜೀವವನು ॥ ೧೬ ॥

ದೋಷವು ಉತ್ಸನ್ನವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಾಡಿರುವಂಥ ಉಪಗೊಳನ್ ಭಾವನಿರುವುದು ಒಂದು ಚಿಹ್ನೆಯಿದೆ. ಧರ್ಮಾರ್ಥಕ್ಕಾನು ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಚ್ಯಾತನಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನೆ ಸ್ಥಿರತೆ ಮಾಡುವಂಥ ರಕ್ಖಣೆನಾಮದ ಚಿಹ್ನೆಯಿದೆ, ಅದನ್ನು ಸ್ಥಿರತೆಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಸತ್ಯಾರ್ಥಕ ಮಾಡುವಂಥದು ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕವಾವಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ನಿಸ್ತಬ್ಧ ಭಾವದಿಂದಲೇ ಇವೆಲ್ಲ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಪ್ರಕಟಿಸಾಗುತ್ತವೆ, ಸತ್ಯಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತವೆ, ಇವಿನ್ನು ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಸಮ್ಮಾನಿಸ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಮಿಥಾತ್ಮಕವುದ ಅಭಾವದಿಂದ ಜೀವಗಳ ಸಿಂಭಾವವಾದ ಸಮ್ಮಾನಿಸ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಾಗುತ್ತದೆ, ಅದರೆ ಆ ಭಾವವು ಸೂಕ್ತವಿದ್ದ ಭದ್ರಸ್ಥನ ಜಾಲನಗೋಚರವಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಅದರ ಭಾವ್ಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಸಮ್ಮಾನಿಸ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಾಗುತ್ತವೆ, ಅವುಗಳಿಂದ ಸಮ್ಮಾನಿಸಿದೆಯಿಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ನೌದಲಾದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ ಅವು ತಮಗಂತೂ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗೋಚರವಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಇತರರದು ಅವರ ವಚನ ಕಾಯಿದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತವೆ, ಅವುಗಳ ಪರಿಕ್ಷೇಯು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೆ ಅನ್ಯರಿಂದ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಹರ್ಷಕ್ಯಾಯಾಗುತ್ತದೆ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯವಹಾರ ನಿದೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೀಗಿರಿದ್ದರೆ ಸಮ್ಮಾನಿಸ್ತ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾರ್ಗದ ಲೋಷನಾಗುವುದರಿಂದ ವ್ಯವಹಾರಿ ಸ್ವಾಳೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರದ ಆಶ್ರಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿದೆ, ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು ಸರಜ್ಞರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. || ೧೦-೧೧ ||

ಇಂಥ ಶಾರಣ ಸಹಿತಿದ್ದರೆ ಸಮ್ಮಾನಿಸ್ತವು ಬಿಡುತ್ತಿದೆಯಿಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಉಂಟಾಯಭಾವಕಾಸಂಪರಸಂಸಸೇವಾ ಕುದಂಸಣೇ ಸದಾಃ ।

ಅಣಾಣಮೋಹಮಂಗ್ಗೇ ಕುವ್ವಂತೋ ಜಹದಿ ಜಿಣಸಮೃಂ ॥ ೧೨ ॥

ಉತ್ಪಾದಭಾವನಾ ತಂಪ್ರರಂಸಾಸೇನಾ ಕುದರ್ಕನೇ ಶ್ರದಾಃ ।

ಅಜ್ಞಾನಮೋಹಮಾಗ್ರೇ ಕುರ್ವಾನ್ ಜಹಾತಿ ಜಿನಸಮೃತವಾ ॥ ೧೩ ॥

ಅರ್ಥ :—ಕುದರ್ಕನ ಎಂದರೆ ಸ್ವಯಂಭಾಯಿಕ, ವೈಶಿಷ್ಟಿಕ, ಸಾಂಖ್ಯಮತ, ಮಿಮಾಂಸಕಮತ, ವೇದಾಂತಮತ, ಬೋಧಮತ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಮತ, ಕೂನ್ಯವಾದದಮತ ಇವುಗಳ ವೇವ ಹಾಗೂ ಇವುಗಳ ಭಾಷಿತ ಪದಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಶ್ರೀತಾಂಬರ ನೌದಲಾದ ಜ್ಯೋತಿಂಬಿಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಉತ್ಪಾದ, ಭಾವನೆ, ಪ್ರಕಂಸೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಉಪಾಸನೆ ಹಾಗೂ ಸೇವೆಯನ್ನು ಯಾವ ಪುರುಷನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಜಿನಮತದ ಶ್ರದ್ಧಾರೂಪವಾದ ಸಮ್ಮಾನಿಸ್ತವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ, ಅದು ಕುದರ್ಕನ, ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಿಥಾತ್ಮದ ಮಾರ್ಗವಿದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಅನಾದಿಕಾಲಿನಿಂದ ಮಿಥಾತ್ಮಕವುದ ಉದಯದಿಂದ (ಉದಯವರದಿಂದ) ಈ ಜೀವನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಭೂಮಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಅದರೆ ಯಾನ್ಯದೇ ಒಂದು ಭಾಗ್ಯದ ಉದಯದಿಂದ ಜಿನಮಾರ್ಗದ ಶ್ರದ್ಧೆಯಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಂಗಂವರದಿಂದ ಮಿಥಾತಮತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಶಾರಣದಿಂದ ಉತ್ಪಾದ, ಭಾವನೆ, ಪ್ರಕಂಸೆ, ಸೇವೆ, ಶ್ರದ್ಧೆಗಳು ಉತ್ಸನ್ನವಾದರೆ ಸಮ್ಮಾನಿಸ್ತವ ಅಭಾವವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು, ಏಕೆಂದರೆ ಜಿನ

ಯೂವನು ಅಜ್ಞಾನಮೋಹಮಾಗ್ರಿಂ ಕುಮತದರೆ ಭಾವನೆ ಉತ್ಪಾದ ಶ್ರದ್ಧೆ ।

ಸ್ವವನ ಮೇಷ್ಟೇವೆ ಮಾಡುವವವನು ತಾನೇ ತೃಜಿಸುವನು ಸಮ್ಮಾನಿಸ್ತವನು ॥ ೧೪ ॥

ಮತವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಅನ್ಯನುತಗೆಳಲ್ಲಿ ಭದ್ರಸ್ಯ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರರೂಪಿತವಾದ ಮಿಥಾಯ ಪದಾರ್ಥ ಹಾಗೂ ಮಿಥಾಯ ಪ್ರಸ್ತುತಿರೂಪವಾದ ಮಾರ್ಗದ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಂಟಾದಾಗಿ ಜಿನಮತದ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಮಿಥಾಯದ್ವಿಷಿಗಳ ಸಂಸರ್ವವನ್ನೇ ನಾಡಬಾರದು, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಭಾವಾರ್ಥವಿದೆ ಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. || ೧೩ ||

ಯಾವ ಈ ಉತ್ತಾಹ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ ಅವು ಸುದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಅವನು ಜಿನಮತದ ಶ್ರದ್ಧಾ ರೂಪವಾದ ಸಮೃದ್ಧವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಉಚ್ಛಾರಭಾವಕಾಸಂಪನ್ಸನೇವಾ ಸುದಂಸಣೇ ಸದಾ ।

ಇ ಜಹದಿ ಜಿಣಸಮೃತ್ಯಂ ಕುವ್ಯಂತೋ ಕಾಣಮಗ್ಗೀಣ ॥ ೧೪ ॥

ಉತ್ಪಾದಭಾವನಾ ತಂಪ್ರತಂಸನೇವಾಃ ಸುದರ್ಶನೇ ಶ್ರದಾಂ ।

ನ ಜಹಾತಿ ಜಿನಸಮೃತ್ಯಂ ಕುರ್ವನ್ ಜ್ಞಾನವಾಗೇಣ ॥ ೧೫ ॥

ಅರ್ಥ :—ಸುದರ್ಶನ ಎಂದರೆ ಸಮೃದ್ಧರ್ಥನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರಸ್ವರೂಪವಾದ ಸಮೃದ್ಧಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಭಾವನೆ ಎಂದರೆ ಗ್ರಹಣ ನಾಡುವ ಉತ್ತಾಹ ನಾಡಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹಿಂತೆಸ್ವರೂಪವಾದ ಭಾವ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಂಸಿ ಎಂದರೆ ಮನ-ಪಕ್ಷ-ಕಾಯಗಳಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸ್ತುತಿ ನಾಡುವುದು, ಸೇವೆ ಎಂದರೆ ಉಖಾಸನೆ, ಪೂಜೆ ವೋದಲಾಡುವನ್ನು ನಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆ ನಾಡುವುದು, ಹೀಗೆ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗದಿಂದ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಾಡುತ್ತಿರುವ ಪುರುಷನು ಅವನು ಜಿನಮತದ ಶ್ರದ್ಧಾರೂಪವಾದ ಸಮೃದ್ಧವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಜಿನಮತದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದ, ಭಾವನೆ, ಪ್ರಶಂಸ, ಸೇವೆ, ಶ್ರದ್ಧೆಗಳು ಯಾವಣಿಗೆ ಇವೆ ಅವನು ಸಮೃದ್ಧದಿಂದ ಚ್ಯಾತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. || ೧೬ ||

ಈ ಅಜ್ಞಾನ, ಮಿಥಾತ್ಮ, ಕುಚಾರಿತ್ರಗಳ ತಾಗದ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ,—

ಅಣ್ಣಾಣಂ ಮಿಚ್ಯತ್ತಂ ವಜ್ಞಾಯ ಕಾಣೇ ವಿಸುದ್ಧಸಮೃತ್ಯೇ ।

ಅಹ ಮೋಹಂ ಸಾರಂಭಂ ಪರಿಹರ ಧಮ್ಯೇ ಅಹಿಂಸಾಖ ॥ ೧೭ ॥

ಅಜ್ಞಾನಂ ಮಿಥಾತ್ಮಂ ವಜ್ಞಾಯ ಜ್ಞಾನೇ ವಿಶುದ್ಧಸಮೃತ್ಯತ್ತಃ ।

ಅಥ ಮೋಹಂ ಸಾರಂಭಂ ಪರಿಹರ ಧಮ್ಯೇ ಅಹಿಂಸಾಖಾ ॥ ೧೮ ॥

ಯಾವನು ಸದ್ಗಾರವದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದ ಶ್ರದ್ಧೆ ಭಾವನೆ ಶ್ರುತಿಪತ್ರದರಂತೆ ।

ಸೇವೆಯನು ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗದಿಂ ಮಾಡಿದರವನು ತ್ಯಜಿಸುವ ಸಮೃದ್ಧವನು ॥ ೧೯ ॥

ತ್ಯಜಿಸು ಅಜ್ಞಾನ ಮೇಂಡ್ಯಾತ್ಮ ಸುಜ್ಞಾನ ಮೇಂಡ್ಯಾಕುದ್ದೆ ಸಮೃದ್ಧಾಖಾದಮೇಲೆ ।

ತ್ಯಜಿಸು ಸಾರಂಭ ಮೋಹವನು ನಿಂದು ಅಹಿಂಸಾಖಮಾರ್ಗ ಪ್ರಸ್ತುತಿಯಾದಮೇಲೆ ॥ ೨೦ ॥

ಅರ್ಥ : — ಎಲ್ಲೆ ಭವ್ಯನೇ ! ನೀನು ಜ್ಞಾನವಿದ್ವಾ ಮೇಲಿಂತೂ ಅಜ್ಞಾನದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡು, ವಿಶುದ್ಧಸಮ್ಯಕವಾದ ನಂತರ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡು ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸಾಲಕ್ಷಣ ಧರ್ಮವಿನ್ಯಾಸಿಕ ಆರಂಭ ಸಹಿತ ವಾದ ಮೋಹನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡೆದು ಆಚಾರ್ಯರು ಭಗವಂತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ : — ಸಮೃದ್ಧಿಕರ್ನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರದ ಪ್ರಾಸ್ತಿಯಾದ ನಂತರ ಪುನಃ ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಕರ್ನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ನತಿ ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ಉಪದೇಶವಿದೆ. || ೧೯ ||

ಈ ಪುನಃ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ,—

ವರ್ವಜ ಸಂಗಚಾವ ಪರಯಟ್ಟಿ ಸುತವೇ ಸುಸಂಜಮೇ ಭಾವೇ ।

ದೋಽಂ ಸುವಿಸುದ್ಧರುಖಾಣಂ ದಿಮೋಽಹೇ ವೀಯರಾಯತ್ತೇ ॥ ೧೯ ॥

ಪ್ರವರ್ಜಾಯಾಂ ಸಂಗತ್ಯಾಗೇ ಪ್ರವರ್ತಕಸ್ಯ ಸುತಪ್ಸಿ ಸುಸಂಯಮೇಭಾವೇ ।

ಭವತಿ ಸುವಿಶುದ್ಧಾಯನಂ ನಿಮೋಽಹೇ ವೀತರಾಗತ್ಯೇ ॥ ೧೯ ॥

ಅರ್ಥ : — ಎಲ್ಲೆ ಭವ್ಯನೇ ! ನೀನು ಸಂಗ ಎಂದರೆ ಪರಿಗ್ರಹದ ತ್ಯಾಗವು ಯಾವುದರಲ್ಲಿದೆ ಅಂಥ ದಿಕ್ಕೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಯಮಸ್ವರೂಪಭಾವವಾದ ಮೇಲೆ ಸಮೃಳ್ಳಾ ಪ್ರಕಾರ ತಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಕನೆ ಮಾಡು, ಆದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮೋಹರಹಿತವಾದ ವೀತರಾಗತೆಯಾದ ಮೇಲೆ ನಿಮಂತ ಧರ್ಮ ಧ್ಯಾನ ಕುಕ್ಕಿಧ್ಯಾನವಾಗುವುದು.

ಭಾವಾರ್ಥ : — ದಿಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸಿಗ್ರೆಂಥನಾಗು, ಸಂಯಮಭಾವದಿಂದ ಒಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಕನೆ ಮಾಡು, ಆಗ ಸಂಶಾರದ ಮೋಹವು ದೂರವಾಗಿ ವೀತರಾಗತೆಯಾಗುವುದು, ಪುನಃ ನಿಮಂತ ಧರ್ಮಧ್ಯಾನ-ಕುಕ್ಕಿಧ್ಯಾನಗಳಾಗುತ್ತವೆ, ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಕೇವಲಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೋಹ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಉಪದೇಶವಿದೆ. || ೧೯ ||

ಈ ಜೀವನು ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮದ ದೋಷದಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಕನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ಈ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಮಿಂಚ್ಯಾದಂಸಂಮಂಗ್ಯೇ ಮರುಂತೇ ಅಣ್ಣಾಂ ಮೋಹದೋಷೇಹಿಂ ।

ವಜ್ಞಾಂತಿ ಮೂಳಾಧಜೀವಾ ಮಿಂಚ್ಯತ್ತಾಂ ಬುದ್ಧಿಉದಾರವಣ ॥ ೨೦ ॥

ಮಿಂಹಂಗ ದಿಕ್ಕೆ ಗ್ರಹಿಸಿ ಶತ್ರುವದಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸು ಸುಸಂಯಮಭಾವದಿಂ ।

ಈ ನಿಮೋಹದ ವೀತರಾಗತೆಯಾದನಂತರ ಸುವಿಶುದ್ಧಾಯನಾಗುವುದು ॥ ೨೦ ॥

ಈ ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಕವ ಮರುಂವಾಗದೋಷಜಾತಾನಮೋಹದೇಹದಿಂ ವರ್ತಿಸುವ ।

ಈ ಮೂಳಾಧಜೀವನ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮಮೇಣಜಾತಾನದುದಯದಿಂದ ಬರ್ಧಿವಾಗುವನು ॥ ೨೦ ॥

ಮಿಂಥಾಯದರ್ಶನವಾಗೇ ಮಲಿನೇ ಅಕ್ಷಾನನೋಹದೋಽಪ್ಯಃ ।
ಬಧ್ಯಂತೇ ಮಾಧಜೀವಾಃ ಮಿಂಥಾಯತ್ವಾಬುಧ್ಯಾದಂತೀನ ॥ ೧೨ ॥

ಅರ್ಥ : ಮಾಧಜೀವರುಗಳು ಅಕ್ಷಾನ ಮತ್ತು ಮೋಹ ಎಂದರೆ ಮಿಂಥಾತ್ಮದ ದೋಷಗಳಿಂದ ಮಲಿನವಾದ ಆ ಮಿಂಥಾದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಕುಮತವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಿಂಥಾತ್ವ ಮತ್ತು ಅಬುದ್ದಿ ಎಂದರೆ ಅಕ್ಷಾನದ ಉದಯಾದಿಂದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :— ಈ ಮಾಧಜೀವರುಗಳು ಮಿಂಥಾತ್ಮದ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷಾನದ ಉದಯಾದಿಂದ ಮಿಂಥಾಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಮಿಂಥಾತ್ಮದ ಅಕ್ಷಾನದ ಸಾಕಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಉಪದೇಶವಿದೆ. ॥ ೧೨ ॥

ಸಮೃದ್ಧಂಸಣ ಪಸ್ಯದಿ ಜಾಣದಿ ಸಾಂಣ ದವ್ಯಪಜ್ಞಾಯಾ !
ಸಮೃಂಡ ಯ ಸದ್ಯಹದಿ ಯ ಪರಿಹರದಿ ಜರಿತ್ತಜೀ ದೋನೇ ॥

ಸಮೃದ್ಧಂಸಣ ಪಕ್ಯತಿ ಜಾನಾತಿ ಜ್ಞಾನೇನ ದ್ರವ್ಯಪರ್ಯಾಯಾನಾ ।

ಸಮೃಕ್ಷೇನ ಚ ಶ್ರದ್ಧಧಾತಿ ಚ ಪರಿಹರತಿ ಜಾರಿತ್ತಜಾನಾ ದೋಷಾನಾ ॥ ೧೩ ॥

ಅರ್ಥ :— ಈ ಆತ್ಮನು ಸಮೃದ್ಧಂಸಣದಿಂದಂತೂ ಸತ್ತಾಮಾತ್ರ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸೋಧುತ್ವಾನೇ, ಸಮೃಂಜ್ಞಾನದಿಂದ ದ್ರವ್ಯ ಮತ್ತು ಕರ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೇ, ಸಮೃಕ್ಷೇನದಿಂದ ದ್ರವ್ಯ-ಪರ್ಯಾಯಯ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಸತ್ತಾಮಾತ್ರ ವಸ್ತುವಿನ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೇ ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಸೋಧುವುದು, ತಿಳಿಯುವುದು ಸಾಗು ಶ್ರದ್ಧೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಆಗ ಜಾರಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಅಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ದೋಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :— ವಸ್ತುವಿನ ಸ್ವರೂಪವು ದ್ರವ್ಯ ಪರ್ಯಾಯಾತ್ಮಕವಾದ ಸತ್ತಾಸ್ವರೂಪವಿದೆ ಆದು ಹೇಗೆದೆ ಹಾಗೆ ಸೋಧಿ ತಿಳಿದು ಶ್ರದ್ಧೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಆಚರಣವನ್ನು ಶಾಧು ಮಾಡುವುದು, ಆದರೆ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಆಗಮಿಂದ ವಸ್ತುವಿನ ಸಿಕ್ಕಿಯ ಮಾಡಿ ಆಚರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ವಸ್ತುವಿದೆ ಆದು ದ್ರವ್ಯ ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ವರೂಪವಿದೆ. ದ್ರವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವು ಸತ್ತಾ ಇದೆ ಮತ್ತು ಗುಣಪರ್ಯಾಯವುಳ್ಳದನ್ನು ದ್ರವ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪರ್ಯಾಯಯವು ಸಹವರ್ತಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಮವರ್ತಿಯಿಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದಿಂದಿದೆ. ಸಹವರ್ತಿಯನ್ನು ಗುಣವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಮವರ್ತಿಯನ್ನು ಪರ್ಯಾಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದ್ರವ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ಒಂದೇ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಿತೀಷರೂಪದಿಂದ ಜೀವ, ಪುದ್ಧಲ, ಧರ್ಮ, ಅಧರ್ಮ, ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಕಾಲವೆಂದು ಆರು ಇವೆ

ಸಮೃಗ್ರಹನದಿಕಾಣನು ಶೀಳವನು ಜ್ಞಾನರೀಂ ದ್ರವ್ಯಪರ್ಯಾಯಗಳನು ।

ಸಮೃಕ್ಷೇರಿಂ ಶ್ರದ್ಧೆವಾದುವನು ನಿಖಾರಿಸುವನು ಜಾರಿತ್ತರ ದೋಷಗಳ ॥ ೧೪ ॥

ಜೀವನೆ ದರ್ಶನ-ಜ್ಞಾನಮಯವಾದ ಚೀಕನವಂತೂ ಗುಣವಿದೆ, ಮತ್ತು ಅಳಕ್ಕು ನೋಡಲಾದ ದರ್ಶನ, ನುತ್ತಿ ನೋಡಲಾದ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಮಾನ, ಮಾರ್ಯ, ಲೋಭ, ನೋಡಲಾದ ಮತ್ತು ನರ-ನಾರಕ ನೋಡಲಾದವು ವಿಭಾವ ಪರಿಯಾರ್ಥಿಗಳಿವೆ, ಅಗುರುಲಭಾಗುಣದ ಮುಖಾಂತರ ಹಾನಿ-ವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಣಮವನ್ನಿವೆ ಅದು ಸ್ವಭಾವಪರಯಾರ್ಥಿವಿದೆ. ಪುದ್ಗಲದ್ವರ್ವಕೈ ಸ್ವರ್ತ, ರಸ, ಗಂಧ, ವರ್ಣರೂಪದ ಮೂರ್ತಿಕಳನವಂತೂ ಗುಣವಿದ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ತ, ರಸ, ಗಂಧ, ವರ್ಣದ ಭೇದರೂಪವಾದ ಪರಿಣಮವ ಹಾಗೂ ಆಣವಿನಿಂದ ಸ್ವಂಧ ರೂಪವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಶಬ್ದ, ಬಂಧ ನೋಡಲಾದ ರೂಪವಾಗುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಪರಯಾರ್ಥಿವಿವೆ. ಧರ್ಮ, ಅಧಿಕಾರ ದ್ವರ್ವಾದ ಗತಿಹೇತುತ್ವ, ಸ್ತುತಿಹೇತುತ್ವತನವಂತೂ ಗುಣವಿದ ಮತ್ತು ಈ ಗುಣಕ್ಕೆ ಜೀವ-ಪುದ್ಗಲದ ಗತಿ-ಸ್ಥಿತಿಯ ಭೇದಗಳಿಂದ ಭೇದಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಅವು ಪರಯಾರ್ಥಿಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಅಗುರುಲಭಾಗುಣದ ಮುಖಾಂತರ ಹಾನಿ-ವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಣಮವಾಗುತ್ತದೆ ಅದು ಸ್ವಭಾವಪರಯಾರ್ಥಿವಿದೆ.

ಆಕಾಶದ್ವೀ ಅವಗಾಹನಗುಣವಿದ ಮತ್ತು ಜೀವ-ಪುದ್ಗಲ ನೋಡಲಾದವರ್ಗಳ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಪ್ರದೇಶ ಭೇದ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಅವು ಪರಯಾರ್ಥಿಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಹಾನಿ-ವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಣಮವನ್ನು ಅದು ಸ್ವಭಾವಪರಯಾರ್ಥಿವಿದೆ. ಕಾಲದ್ವರ್ವಾದ ವರ್ತನವಂತೂ ಗುಣವಿದ ಮತ್ತು ಜೀವ ಹಾಗೂ ಪುದ್ಗಲದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಸಮಯ ನೋಡಲಾದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಅದು ಪರಯಾರ್ಥಿವಿದೆ, ಇದನ್ನು ನ್ಯಾವಹಾರ ಕಾಲವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಹಾನಿ-ವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಣಮವನ್ನು ಅದು ಸ್ವಭಾವಪರಯಾರ್ಥಿವಿದೆ ಇತ್ಯಾದಿ-ಇವುಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಜಿನಾಗಮದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನೋಡುವುದು, ತಿಳಿಯುವುದು, ಕ್ರಿಷ್ಟ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಹಾರಿತ್ವ ಶಾಂತಿ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನ, ಕ್ರಿಷ್ಟ ಹೊರತಾಗಿ ಅಳರಿಷ್ಟ ಕುದ್ದಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

॥ ೧೮ ॥

ಈ ಸಮೃದ್ಧಿರ್ಥನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರಗಳಿಂಬ ಮೂರು ಭಾವಗಳು ನೋಡರಹಿತನಾದ ಜೀವನಿಗೆ ಇರುತ್ತವೆ, ಇವುಗಳ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಶೀಘ್ರ ನೋಡುವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಏವ ತಿಳ್ಳೆ ವಿ ಭಾವಾ ಹವಂತಿ ಜೀವಸ್ತ ಮೋಹರಹಿಯಸ್ತ ।

ಉಯಂಗುಣಮಾರಾಹಂತೋ ಅಚಿರೇಣ ಯ ಕಮ್ಮ ಪರಿಹರಣ ॥ ೧೯ ॥

ಫತೀ ತ್ರಯೋಽಸಿ ಭಾವಾಃ ಭವಂತಿ ಜೀವಸ್ಯ ನೋಹರಹಿತಸ್ಯ ।

ನಿಜಗುಣಮಾರಾಧಯಿನಾ ಅಚಿರೇಣ ಜ ಕಮ್ಮ ಪರಿಹರತಿ ॥ ೨೦ ॥

ಅಧರ :— ಈ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯರ್ಥಕ ಸಮೃದ್ಧಿರ್ಥನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರವೆಂದು ಮೂರು ಭಾವಗಳಿವೆ, ಇವು ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಮೋಹ ಎಂದರೆ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮರಹಿತನಾದ ಜೀವನಿಗೆ ಇರುತ್ತಾನೆ, ಆಗ ಈ ಜೀವನು ತನ್ನ ನಿಜಗುಣಮಾದ ಆ ಕುದ್ದ ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನಮಯವಾದ ಚೀಕನಾದ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಅಲ್ಲ, ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕಮ್ಮದ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾಧರ :— ನಿಜಗುಣದ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಶೀಘ್ರವಾಗಿಯೇ ಕೇವಲಜ್ಞಾನಮನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ನೋಡುವ ಪದೆಯುತ್ತಾನೆ. ॥ ೨೧ ॥

ನಿಜದಿಃ ಮೂರು ಭಾವಗಳು ನೋಹರಹಿತವಾದ ಜೀವನಿಗಿರುವವು ।

ನಿಜಗುಣಮಾರಾಧನುತವನು ಶೀಘ್ರದರಿ ಕಮ್ಮ ಪರಿಹರಿಸುವನು ॥ ೨೨ ॥

ಈಗ ಈ ಸಮೃದ್ಧಚರಣ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದ ಕಥನವನ್ನು ಸಂಕೋಚ ಮಾಡುತ್ತ ಅಭಾಯ ಭಗವಂತರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಸಂಖಿಜ್ಞಮಸಂಖಿಜ್ಞಗುಣಂ ಚ ಸಂಸಾರಿಮೇರುಮತ್ತಾಂ ।

ಸಮೃತಮಂಜುಚರಂತಾ ಕರೇಂತಿ ದಂಕ್ಷಿಂತಾ ಧೀರಾ ॥ ೨೦ ॥

ಸಂಖ್ಯೇಯಾಮಸಂಖ್ಯೇಯಾಗುಣಾಂ ಸಂಸಾರಿಮೇರುಮತ್ತಾಂ ।

ಸಮೃದ್ಧಮನುಚರಂತಃ ಕುರ್ವಂತಿ ದುಃಖಿಂತಾ ಧೀರಾ ॥ ೨೦ ॥

ಅಧ್ಯೇತ :—ಧೀರ ಪುರುಷರು ಸಮೃದ್ಧದ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಸಂಖ್ಯಾತಗುಣತೆ ಹಾಗೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಗುಣತೆವಾಗಿ ಕರ್ಮಗಳ ನಿರ್ಜರಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳ ಉದಯದಿಂದಾದ ಸಂಸಾರದ ದುಃಖದ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಮಗಳು ಹೇಗೆನೆಯೆಂದರೆ ಸಂಸಾರೀ ಚಿವರುಗಳಿಗೆ ಮೇರು ಎಂದರೆ ಮರ್ಯಾದ ಮಾತ್ರವಿನೆ ಮತ್ತು ನಿಧನಾದನಂತರ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲ.

ಭಾವಾಧ್ಯ :—ಈ ಸಮೃದ್ಧದ ಆಚರಣೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಥಮ ಶಾಲದಲ್ಲಂತೂ ಗುಣಲ್ಲಿಂತಹ ನಿರ್ಜರಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅದು ಅಸಂಖ್ಯಾತದ ಗುಣಾಕಾರರೂಪವಿದೆ. ಅನಂತರ ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಸಂಯುವುದ ಆಚರಣೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಗುಣಲ್ಲಿಂತಹ ನಿರ್ಜರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾತದ ಗುಣಾಕಾರ ರೂಪವಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಖ್ಯಾತಗುಣ ಮತ್ತು ಅಸಂಖ್ಯಾತಗುಣವೆಂದು ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ವಚನಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು. ಕರ್ಮವಂತೂ ಸಂಸಾರ ಅವಸ್ಥೆಯಿದೆ, ಅದು ಇರುವವರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ದುಃಖದ ಕಾರಣವು ನೋಹ ಕರ್ಮವಿದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯತ್ವ ಕರ್ಮವು ಮುಖ್ಯವಿದೆ. ಸಮೃದ್ಧವು ಆದನಂತರ ಮುಖ್ಯತ್ವದಲ್ಲಂತೂ ಅಧಾರವೇ ಆಗುವುದು ಮತ್ತು ದುಃಖದ ಕಾರಣವಾದ ಚಾರತ್ರಾನೋಹವು ಕೂಡ ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಅದರ ನಿರ್ಜರಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ ದುಃಖದ ಕ್ಷಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಯುವಾಚರಣವು ಅದನೇಲೆ ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳ ಕ್ಷಯಾಗೇ ಆಗುವುದು. ಸಮೃದ್ಧದ ಮಾತ್ರಾತ್ಮಕವು ಹೇಗೆದೆಯೆಂದರೆ ಸಮೃದ್ಧಾಚರಣವಾದನೇಲೆ ಸಂಯುವಾಚರಣವು ಕೂಡ ಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗತ್ತದೆ, ಅದುದರಿಂದ ಮೇರು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವನ್ನು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಇದರ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

॥ ೨೦ ॥

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಂಯುವಾಚರಣ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ದುವಿದಂ ಸಂಜಮುಚರಣಂ ಸಾರ್ಯಾರಂ ತಯ ಹವೇ ದೀರಾಯಾರಂ ।

ಸಾರ್ಯಾರಂ ಸಗ್ರಂಥೇ ಪರಿಗ್ರಹಾ ರಹಿಯ ಲಿಲು ದೀರಾಯಾರಂ ॥ ೨೧ ॥

ಅಸಂಭೂತ-ಸಂಭೂತಗುಣತವಿದೆ ಕರ್ಮಸಂಸಾರಿಗೆ ಮೇರುಮಾತ್ರವಿದೆ ।

ಆ ಸಮೃದ್ಧಾಚರಣೆನೂಡುತ್ತ ಧೀರಭ್ರಂಷ ದುಃಖಕ್ಷಯ ಮಾಡುವನು ॥ ೨೧ ॥

ಶಾಗಾರ-ನಿರಾಗಾರವೆಂದರೆ ಧೀರವಿನೆ ಸಂಯುವಾಚರಣದೊಳಗೆ ।

ಶಾಗಾರವದು ಸಗ್ರಂಥವಿದ್ದರೆ ನಿರಾಗಾರ ಪರಿಗ್ರಹರಹಿತವಿದೆ ॥ ೨೧ ॥

೧ ‘ಸಂಸಾರ ಮೇರುಮಾತ್ರ’ ‘ಸಾಸಾರಿ ಮೇರುಮಾತ್ರ’ ಇದರ ಸರ್ವೀಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಸಮೇರು-ಮಾತ್ರಾಂ ಎಂದಿದೆ. ೨ ‘ಸಗ್ರಂಥಂ’ ಎಂಬ ಸಾಂಪರ್ಯವಿದೆ.

ದ್ವಿನಿಧಂ ಸಂಯಮಚರಣ ಸಾಗಾರಂ ಕಥಾ ಭವೇತ್ ನಿರಾಗಾರಂ ।

ಸಾಗಾರಂ ಸ್ವರ್ಗಂಧೇ ಪರಿಗ್ರಹಾದ್ವಿಂತೇ ಬಲು ನಿರಾಗಾರವ್ ॥ ೨೮ ॥

ಅಥ: — ಸಂಯಮಚರಣ ಚಾರಿತ್ರವು ಸಾಗಾರ ಮತ್ತು ನಿರಾಗಾರವೆಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದ್ವಿದೆ. ಸಾಗಾರವಂತೂ ಪರಿಗ್ರಹ ಸಹಿತನಾದ ಶಾರವಕಸಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿರಾಗಾರವು ಪರಿಗ್ರಹದಿಂದ ರಹಿತನಾದ ಮುನಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಿದೆ.

ಭಾವಾಧ್ರ: — ಸಂಯಮಚರಣ ಚಾರಿತ್ರವು ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಸಾಗಾರ-ನಿರಾಗಾರವೆಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಗಾರದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಶಾರವಕನು ವಾಡಿದರೆ ನಿರಾಗಾರದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮುನಿಯು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ॥ ೨೯ ॥

ಆಗ ಸಾಗಾರ ಸಂಯಮಾಚರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ದಂಸಣ ವರು ಸಾಮಾಜಿಯ ಪ್ರೋಸದ ಸಚಿತ್ತ ರಾಯಭತ್ತೀ ಯ ।

ಬಂಭಾರಂಭಪರಿಗ್ರಹ ಅಣುಮಣಿ ಉದ್ದಿಟ್ಟ ದೇಸವಿರದೋ ಯ ॥ ೩೦ ॥

ದರ್ಶನ ವರತಂ ಸಾಮಾಯಿಕಂ ಶೈರ್ವಷಧಂ ಸಚಿತ್ತಂ ರಾತ್ರಿಭುಕ್ತಃ ।

ಬ್ರಹ್ಮ ಅರಂಭಃ ಪರಿಗ್ರಹಃ ಅನುಮತಃ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ದೇಶವಿರತಕ್ಷ ॥ ೩೧ ॥

ಅಥ: — ದರ್ಶನ, ವರತ, ಸಾಮಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಶೈರ್ವಷಧ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹೆಸರು ಏಕದೇಶವಿದೆ ಮತ್ತು ಹೆಸರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಶೈರ್ವಷಧೋಪವಾಸ, ಸಚಿತ್ತತಾಯಗ, ರಾತ್ರಿಭುಕ್ತತಾಯಗ, ಬ್ರಹ್ಮಚಯ, ಅರಂಭತಾಯಗ, ಪರಿಗ್ರಹತಾಯಗ, ಅನುಮತತಾಯಗ, ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಷ್ಟತಾಯಗನೆಂದು ದೇಶವಿರತವು ಹನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರವಿದೆ.

ಭಾವಾಧ್ರ: — ಇವೆ ಸಾಗಾರ ಸಂಯಮಾಚರಣದ ಹನ್ನೊಂದು ಸಾಫಣಗಳವೇ, ಅವನ್ನು ಪ್ರತಿಮೆಯೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ॥ ೩೨ ॥

ಆಗ ಸಾಫಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯಮದ ಆಚರಣೆಯು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಆಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಪಂಚೀವ ಇವ್ಯಯಾಜಿಂ ಗುಣವ್ಯಯಾಜಿಂ ಯವಂತಿ ತವ ತಿಣ್ಣ ।

ಸಿಕ್ಷಾವಯ ಚತ್ವಾರಿ ಯ ಸಂಜಮಚರಣಂ ಇ ಸಾಯಾರಂ ॥ ೩೩ ॥

ದರ್ಶನ ವರತ ಸಾಮಾಯಿಕ ಶೈರ್ವಷಧ ಸಚಿತ್ತ ರಾತ್ರಿಭುಕ್ತ ಬ್ರಹ್ಮಚಯ ।

ಅರಂಭ ಪರಿಗ್ರಹ ಅನುಮತಿ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ವೀ ನಾನ ದೇಶವಿರತಿಯವು ॥ ೩೪ ॥

ಬಂಭಾರಂಭ ಮೂರುಗುಣವರತ ಮೇಣಾಲ್ಯಾಕ್ಷಾವೃತವೆಂದಿಂ ತೆರದಿ ।

ದ್ವಾದಶ ಸಂಯಮಚರಣ ಚಾರಿತ್ರವಿದ್ವಿದ್ವನು ಸಾಗಾರವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ ॥ ೩೫ ॥

ಪಂಚೈವ ಅಣುವ್ರತಾನಿ ಗುಣವ್ರತಾನಿ ಭವಂತಿ ತಥಾ ಶ್ರೀಣಿ ।
ಶಿಕ್ಷಾವ್ರತಾನಿ ಚತ್ವಾರಿ ಸಂಯಮಚರಣ ಚ ಸಾಗಾರವ್ರಾ ॥ ೨೨ ॥

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ:—ಇದು ಅಣುವ್ರತ, ಮೂರು ಗುಣವ್ರತ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಶಿಕ್ಷಾವ್ರತವೆಂದು ಹೀಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಪ್ರಕಾರದ ಸಂಯಮಚರಣ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವಿಂದ ಆದು ಸಾಗಾರವಿದೆ, ಗ್ರಂಥಸಹಿತನಾದ ಶ್ರಾವಕನಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ರಂದ ಸಾಗಾರವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:—ಇವು ವ್ರತದ ಹನ್ನೆರಡು ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳಿದೆ ಮತ್ತು ಹೊದೆಯಿನ ಗಾಥೆಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೋಂದು ಹೆಸರು ಹೇಳಿದೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲು ದರ್ಶನ ನಾಮ ಹೇಳಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ವ್ರತಗಳು ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತವೆ?

ಉತ್ತರ:—ಅಣುವ್ರತವೆಂಬ ಹೆಸರು ಕೆಂಚಿತ್ ಪ್ರತಿದ್ವಿದೆ, ಆ ಇದು ಅಣುವ್ರತಗಳಿಂದ ಕೆಂಚಿತ್ ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ದರ್ಶನ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಧಾರಕನು ಕೂಡ ಅಣುವ್ರತಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ, ಇದರ ಹೆಸರು ದರ್ಶನವೆಂದೇ ಹೇಳಿದೆ. ಇವನಿಗೆ ಕೇವಲ ಸಮೃದ್ಧಿಪ್ರವೇ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಅಣುವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ, ಇವನಿಗೆ ಅಣುವ್ರತಗಳು ಅತಿಚಾರಪಣಿತ ಆಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎರಡೆಯೆಯ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿಚಾರಪಿಣಿದೆ ಅಣುವ್ರತಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ ವ್ರತವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿದ ಅತಿಚಾರವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತಾನೆ, ಸಮೃದ್ಧಿಪ್ರವೇ ಮುಖ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ದರ್ಶನ ಪ್ರತಿಮೆಯಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ಅನ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಯಾವನು ಅಪ್ಯವುಂಲಗುಣಗಳ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವನು, ಸತ್ಯವ್ಯಾಸನಗಳನ್ನು ತ್ವಜಿಸುವನು, ಯಾವನಿಗೆ ಸಮೃದ್ಧಿಪ್ರವು ಅತಿಚಾರರಿಂತ ಕುದ್ದಿರುವುದು ಆವನು ದರ್ಶನ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಧಾರಕನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದು ಹೆಡುಂಬರಫಲ ಮತ್ತು ಮದ್ದ, ಮಾಂಸ, ಮಧು ಈ ಎಂಟರ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದು ಆದು ಅಪ್ಯವುಂಲಗುಣಗಳವೇಯೆಂದು ಬೇರೆ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ, ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವಿಣಿ, ವಿಕ್ರೇಯ ಭೇದವಿದೆ. ಇದು ಹೆಡುಂಬರಫಲ ಮತ್ತು ಮೂರು ಮಾಕಾರದ ತ್ಯಾಗ ಹೇಳಿಸುವುದರಿಂದ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ತ್ರಿಸಜೀವಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ ಅವೆಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಬಾರದು. ದೇವಾದಿಕರ ನಿರ್ವಿಕ್ರಮಾಗಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಹೆಸರಾದಿಗಳ ನಿರ್ವಿಕ್ರಮಿಂದ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ತ್ರಿಸಜೀವಗಳ ಫಾತ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ಆಶಯವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಂತೂ ಆ ಅಹಿಂಸಾಣುವ್ರತವು ಬಂತು. ಸತ್ಯವ್ಯಾಸನಗಳ ತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಅಸತ್ಯ, ಕಳಪು ಮತ್ತು ಪರಿಗ್ರಹದ ತ್ಯಾಗವು ಬಂತು, ಅನ್ಯವ್ಯಾಸನಗಳ ತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯ, ಪರಧನ, ಪರಸ್ಪ್ರೇಯ ಗ್ರಹಣವಿಣಿ; ಇದರಲ್ಲಿ ಅತಿಳೋಭದ ತ್ಯಾಗದಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹದ ಕುಂದುವಿಕೆ ಬಂತು, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇದು ಅಣುವ್ರತಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ (ನ್ಯಾಯಾದಿಗಳ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೆ) ಅತಿಚಾರವು ತೊಲಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಣುವ್ರತವೆಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, (ಆದಾಗ್ಯಾ) ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ದರ್ಶನ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಧಾರಕನು ಕೂಡ ಅಣುವ್ರತಿಯಿರುವುದರಿಂದ ದೇಹವಿರತ ಸಾಂಘರಣಂಮಾಚರಣ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಗಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ॥ ೨೨ ॥

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇದು ಅಣುವ್ರತಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—